

PREPIH

07 OD JAVNOSTI ODVIŠEN ČASOPIS
92 14. APRIL 1992, CENA 60 SLT

Alpska poskočnica

Pohlevno, scagano in ubožno ljudstvo je s ploskanjem sprejelo gospode, ki so skozi priprta vrata pogumno švigali na plan. Veliko so govorili, malo so naredili, nato pa so se vsedli, počivali in se pripravljali na nov zalogaj. Malo je bilo tistih, ki bi pravočasno spoznali, da so na položaj prišli po pomoti, še manj je bilo tistih, ki bi jih s položajem enostavno nagnali.

Počitka je konec in gospodje se spet pojavljajo v areni, ljudstvo pa bo namesto kruha in dela dobivalo obljube, lakoto si bo tešilo s spremljanjem dogajanja v areni; s ponudbo gnilih kompromisov,

prestiznih prerivanj, lažnih in neuresničljivih obljub, osebnih pikanterij...

Politično nevede ljudstvo pa ponovno nasede (na koncu nasanka) pušelju leporečja. Gospodje zavladajo, pa spet počivajo in se pripravljajo. ltd. ltd.

In še grafit za vse večne čase: »KDOR SE TI PRILIZUJE BOLJ KAKOR PO NAVADI, TE JE BODISI ŽE KAJ OGOLJUFAL ALI PA TE ŠE MISLI.«

P.S. Če bi se stari basnopisec Ezop rodil v znaku alpske poskočnice na sončni strani Alp, potem bi letošnje volitve gotovo ignoriral.

-ro

MIX

* Ko oblast zgubi kompas, zgubi tudi podporo.

* Le še sanje so zastoj.

* Iz žabje perspektive ni prave perspektive.

* Kar je za muho med, je za človeka beseda.

* Nacionalizem je od nekdaj pomenil plodna tla za neumnosti.

* Svet je majhen, zato ne izpolnjuje velikih želja - Bog je velik, zato ne izpolnjuje malih.

* Prej smo spoznali krizo morale, sedaj bomo še moralo krize.

* Volilci smo volili po svoje, izvoljeni ravnajo po svoje.

* Kako lahko bi bilo življenje, če se bi lahko ljudstvo tako lahko odreklo svoji vladi, kot se vlada ljudstvu!

NIKO

NIKOLI SITA

Lepo punčko imava, ni kaj - le požrešna je, požrešna!

POZDRAVLJENA KOROŠKA, kjerkoli si že!

Krč, s katerim se otepamo po evforiji osamosvojitve, še kar traja. Ob vsem, kar živimo navadni smrtniki, ki smo v prepričljivi volilni večini, je to klavrna nagrada navdušenju nad velikimi besedami, za katerimi je stalo veliko upanje. Nič kaj posebnega, pa vendar, demokracijo smo si mnogi predstavljali kot vzvod, s katerim bomo lahko vsaj posredno vplivali na kakovost življenja. Ne samo z maslom na kruhu, tudi s svobodo duha, s svobodo državljanske iniciative. Brez strahu pred kakšnim cekajem.

CEKAJEV KOLIKOR HOČEŠ...

Očitno postaja, da so leta čakanja na okrožnice iz partijskih vrhov pustila v nas eno najtežjih kazni, ki lahko doleti pokončnega človeka. Pokončnost je sicer še vedno videz, glava na njej nasajena pa čaka na okrožnico, kajti kam bo pokončnost šla, mora po privzgojeni navadi odločiti pisec okrožnice. Torej ceka. In ker partija ni več samo ena, je tudi cekajev toliko kot strank. In okrožnic. Če okrožnice ni, adijo lastna pamet z vsem tveganjem, ki te ogroža. Ali bo lastna pamet imela pokritje z okrožnico, namreč ni nujno. Je to že zabiti provincializem?

SESALCI

Morda bi bilo dobro, če bi več pozornosti posvetili svojim seskom. Gre za energijo, ki nam jo, hoteli mi to ali ne, jemljejo cekaji. Energija je seveda tudi moč, moč v tem navadnem življenju pa seveda denar. In ko se, v našem primeru v prestolnici, cekaji zmenijo, koliko nam bodo pobrali, se volilno telo pač prelevi v prav običajno množico seskov, iz katerih odteka še tista energija, ki jo ob borni paši premoremo. Pokončnost iz prejšnjega poglavja ostaja tako opora zgolj dostojanstvenemu hiranju. Če je hiranje sploh lahko dostojanstveno.

ČAKAJOČ NA...

Silne množice so pred dvema letoma zbobnali skupaj nove mesije in napajali smo se na čistih studenčkih medu in mleka. Množice, site okrožnic in zgodovinskih sej nekega edinega cekaja, so samo zijale nad obeti. Bili

smo pripravljene tudi počakati na boljše čase, da le ne bi bilo več tistih prekletih okrožnic, ki so iz nas delale ovce. Isti mesije k nam še prihajajo. Pretirane gneče ni več, pa tudi partije se morajo z njimi kar lep čas dogovarjati, da si vzamejo uro ali dve za volilni corpus. Naše lokalne partije drugacče tudi ne spravijo skupaj svojih simpatizerjev in članov, kajti očitno je, da še vedno velja, da zaleže v prepričevanju le glava na vrhu, ali pa zaradi partije, tokrat pokra, v prestolnici, zadošča spet vsaj okrožnica. Čim bolj jasna in nedvoumna, da ne bi šlo kaj preveč levo ali desno.

ZAMERA?

Ker, kot rečeno, pretirane gneče ni več niti, ko pride sam gospod dr. Pučnik (ali pa kdorkoli drug iz katere druge partije), se seveda postavlja upravičeno vprašanje, ali je morda volilno telo, kakršnokoli že je, le zamerilo novim cekajem, da so pozabili nanj. Ali pa morda volilno telo meni, da se ponavljajo stari časi, ko se je isto dogajalo vsem, ki so vrgli sidro h koritom? Neuspešnost, ki je značilna za dogovarjanje med njimi, kadar gre za dobrobit volilnega telesa, je že kar simptomatična. Enako kot brezbriznost domačih strankarskih veljakov, ki kot da ne vidijo, da je paša za volilno telo vse bolj borna in zato tudi sesanje bolj boleče.

STARI ČASI

Včasih je bilo tako, da si prebral Mladino in si rekel: ti si pa upajo, pa še prav imajo! Niso bili vezani na nobeno stranko, pokrili pa so ves interes okrožnic site množice. Danes analizirajo in naklada jim je padla. Zato sem na strani Javorcev, ki so že preventivno proti okrožnici, ki naj bi jim vzela diabaz. Mimo vsake stranke so se organizirali za svoj interes, tako kot ženske, ki so ob splavni razpravi razkrivale kvaliteto nekaterih slovenskih jajc. Zato so bili Zeleni kot gibanje zeleni in so kot stranka društvo matematikov za preračunavanje oddaljenosti od korita. Sicer pa, pozdravljeni Korošci, ki ste proti okrožnicam!

Edi Prošt

IZ VSEBINE

Vsi grbi
koroških
občin

str. 4-5

Naš intervju:
Lojze Lampret

str. 6-7

Nova podoba
slovenjgraškega
jedra

str. 8

Kdo izgublja
v Fair - playu

str. 19

Predstavljamo
vam:
NK Dravograd

str. 20

Na naslovni strani:
Cerkev sv. Ane
na Lešah

Foto: Futy

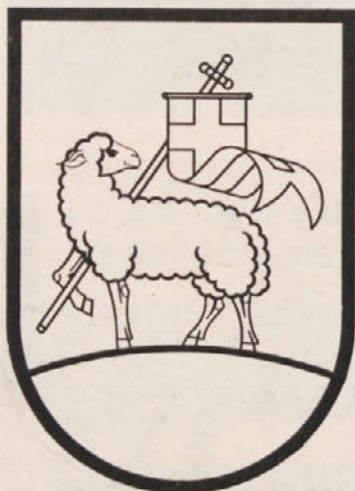

GRBI NAŠIH OBČIN

V Sloveniji so grbi postali ponovno zelo pomembna zadeva, in to zaradi uvedbe slovenskih registrskih tablic. Na tablicah je namreč prostor tudi za grb. Celó več: ne predpisuje vsem istega grba, ampak ima vsaka občina na registrski tablici svoj grb. In tako so mesta in občine iz svojih zaprašenih arhivov potegnile stare listine, na katerih so upodobljeni grbi iz preteklosti. Kdor še grba ni imel, ga je hitro naročil pri kakšnem arhitektu.

Tudi vse štiri koroške občine imajo vsaka svoj grb, novejšega in starejšega.

DRAVOGRAD

Občina Dravograd doslej uradno ni imela svojega grba. Prvič ga je dobila šele 26. marca letos, ko so poslanci občinske skupščine sprejeli "Odlok o dopolnitvi Statuta občine Dravograd". V tem odloku so opredelili: "Občina ima grb in zastavo. Grb občine ima obliko štita. Nad zelenim poljem na dnu štita je na modri podlagi belo velikonočno jagnje z rdečo zastavo in belim križem na njej." In od kod izvira ta grb? O tem je prof. dr. Božo Otorepec z Zgodovinskega inštituta ZRC SAZU iz Ljubljane poslal Dravograjčanom naslednje podatke:

"Že leta 1317 se v Dravogradu omenja korarski kapitelj, katerih pečat je bilo velikonočno jagnje z zastavico s križem. Očitno je bil ta pečat

cerkvene institucije kasneje prevzet tudi v grb trga Dravograda. Na ohranjenem pečatu trga Dravograda z napisom "S(iegel) des gemainen

markhtes zv Vnter Traberg" in letnico 1575 je upodobljen v grbu trga omenjeno velikonočno jagnje". In ravno ta pečat iz leta 1575 je bil osnova, po kateri je arhitekt Edi Koraca iz Slovenj Gradca izdelal današnji grb občine Dravograd.

Dravograd ni edini kraj, ki ima v svojem grbu velikonočno jagnje. V Evropi jih je kar nekaj. Naj naštejemo le nekatere: Madžarsko mesto Meisen, Audernarde v Belgiji, škotski Perth, francoska Rouen in Toulouse in celo daljni Puerto Rico.

RADLJE

Občina Radlje ob Dravi nima svojega grba, ima ga

le mesto Radlje ob Dravi kot občinsko središče. Današnji grb mesta Radlje je nastal pred dvema letoma (1990). Izdelal ga je akademski slikar Peter Verdnik iz Maribora. Takšen je tudi upodobljen na 18 cm visoki plastiki iz žgane gline, ki jo kot občinsko nagrado podeljuje zaslužnim občanom predsednik občine.

Osnova pri izdelavi današnjega grba Radelj pa služijo seveda stari pečati in grbi. O tem piše prof. dr. Božo Otorepec takole: "Najstarejši danes ohranjeni in znani pečat trga Radlje je šele iz 17. ali 18. stoletja. Ob zunanjem robu pečata je napis z velikimi kapitalnimi črkami: MARN. MARK. IN. SIGILL, kar naj bi pomenilo "Marnberch Markts Insigill" t.j. Trški pečat Marberka (Marnberk je staro ime za Radlje, ki je veljalovse do leta 1952). Sredi pečatnega polja je upodobljen sv. Mihael. Stoji na vrhu precej koničastega skalnega vrha, ki ima na vsaki strani po eno cvetlico. Nadangel Mihael je

upodobljen z razprtimi krili, držeč v desnici tehtnico, v levici pa plameni meč za borbo z zmajem, ki pa ni upodobljen. Gre torej za njegovo upodobitev kot tehtalca duš (zato tehtnica), ki jih kot "predstojnik paradiža" tehta glede na dobra ali slaba dela in potem pospremi v raj oziroma v pekel. Nadangel Mihael je v judovski in krščanski tradiciji prvi izmed angelov, je njihov poveljnik v boju s hudičem (po Apokalipsi 12,7)"

Prvič najdemo to podobo z najstarejšega pečata oblikovano že kot pravi grb, to je postavljeno v štít, šele med upodobitvami štajerskih trških pečatov v prilogi Historično - topo-grafskega leksikona Štajerske iz leta 1822. Prvič pa je na radeljskem trškem grbu upodobljen tudi zmaj v knjigi Mestni grbi avstr. cesarstva, ki jo je leta 1864 izdal na Dunaju heraldik V.R. Widimsky. Grb je tu

objavljen v barbah: ozadje je rdeče, zmaj zelen, svetnik pa srebrne, to je bele barve, ki v heraldiki lahko nadomešča srebrno barvo kovine.

Svetniki v mestnih grbih niso tako pogost motiv. Zato pa se lahko radeljšani pohvalijo, da ga imajo tudi takšna mesta kot so New York, Wilna, Minsk, Perpignan...

RAVNE

Ravenska skupščina je že 8. novembra 1989 sprejela odlok o grbu in zastavi občine Ravne na Koroškem. O grbu pravi odlok naslednje:

"Grb občine Ravne na Koroškem ima obliko ščita. Ščit je razdeljen na dva dela, zgornji in spodnji del.

Osnovna barva zgornjega dela ščita je svetlo modre barve, spodnji del ščita pa je zelene barve. Ščit ima na obodu obrobo v rjavi barvi. V sredini (jedru) ščita je drevo z bujno krošnjo. Drevo je naravne barve, krošnja zelena, deblo pa v naravni rjavi barvi. V podnožju ščita so trije griči. Devo raste na srednjem griču. Griči so zelene barve."

Grb sta na osnovi starega "Guštanjskega" grba izdelala Peter Gladež in Jože

Fras in mu dala sodobno likovno upodobitev.

V medobčinskem vestniku pa so k obrazložitvi tega grba zapisali: "Podoba drevesa v grbu nosi simbolično sporočilo, ki poudarja močno zakoreninjenost v zemlji, bujno razvijanje v višino in rast drevesa v vse smeri. Drevo simbolizira trdno zakoreninjeno organsko povezavo - skupnost ljudi, ki je usmerjena k vsestranskemu napredku. Sedanja oblika krošnje ima dvojen, simboličen pomen - gre dejansko za stiliziran prikaz Najevske lipe, katere bujna krošnja prerašča v cvet. Cvet svobode in ustvarjalnosti ter boja za čistejšo in lepše okolje."

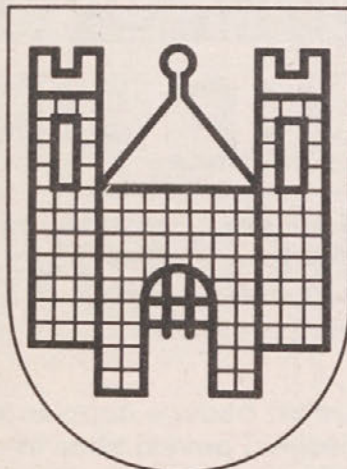
Današnji grb Raven, nekdanjega Guštanja (nem. Gutstain) je povzet po pečatniku iz leta 1628, ki predstavlja na trohribu drevo za ostankoma odsekanih vej ter bogato krošnjo od zgoraj.

Drevo v grbu se pojavlja, sicer redkeje, tudi v grbih nekaterih mest po svetu: Masachusets (igličasto drevo), Bocholt (nemška Westfalija), Bologna, Ura-riche (Mehika), Costa Rica (Južna Amerika)...

SLOVENJ GRADEC

Čeprav ima Slovenj Gradec svoj grb oziroma lik iz grba že vrsto let in ga tudi uporabljajo na tiskovinah za pomembne prireditve, pa je uradno dobila občina in mesto svoj

SLOVENJ GRADEC

grb z odlokom, ki so ga poslanci občinske skupščine sprejeli 25. julija 1991. V odloku piše:

"Grb občine in mesta Slovenj Gradec ima obliko ščita s poljem modre barve. Na modrem polju je srebrni (bel) stolp z odprtimi polkloznimi vrati in napol dvignjeno dvižno mrežo. Koničasta streha je zaključena s krajšim drogom, ki ima na vrhu kroglo. Tesno ob osrednjem stolpu, ki je nekoliko pomaknjen navzdol, je neposredno na njega na vsaki strani prislonjen srebrni (bel) stražni stolp, ki je za polovico ožji od osrednjega. V prvem nadstropju sta stražna stolpa odprta s podolgovatim oknom, nadzidek z dvema cinama pa se pne do višine krogle osrednjega stolpa. Način zidave je shematično prikazan s kvadriranjem vseh površin, razen strehe."

Občinski odlok opredeljuje, da za pravilno uporabo grba skrbi Oddelek za notranje zadeve in vsem, ki kršijo ta odlok, zagrozi tudi z denarno kaznijo. Sicer pa lahko grb na pismih in posetnicah uporabljajo predsednik in podpredsednik skupščine občine, predsednik, podpredsednik in člani izvršnega sveta občine, podjetja in ostali pa morajo za uporabo posebej zaprositi.

O zgodovini grba mesta in sedaj tudi občine Slovenj Gradec pa pravi strokovnjak za grbe na Slovenskem prof. Božo Otorepec naslednje: "Najstarejša podoba mestnega grba je tista na mestnem pečatu Slovenj Gradca iz druge polovice 13. ali začetka 14. stoletja, ohranjena pa je prvič na listini iz leta 1336. Barve mestnega grba Slovenj Gradca pa so prvič znane iz Bartscheve grbovnice iz leta 1567: v modrem polju srebrni ali beli stolpi. Tako so mestne barve belo-modre."

Mestno obzidje, upodobljeno na grbu je najpogostejši motiv v Evropi nasploh. Takšne in podobne grbe imajo številna mesta, med njimi: Weisenburg (Nemčija), Aquileja, Salzburg, Presburg, Bratislava, Praga, Hamburg, Linz, Toskana...

ZAKLJUČEK:

Vsi štirje grbi koroških občin oziroma mest so povzeti po starih mestnih ali tržnih grbih. Torej so povsod upoštevali tradicijo. Grbi pa niso ostali v prvotni obliki, temveč so prirejani za "današnjo rabo". So močno poenostavljeni in stilizirani, tako da so primerni za široko uporabo: za izdelavo značk, pečatov in podobno, za odtis na pisemske ovojnice, posetnice. Skratka simboli, ki združujejo zgodovino krajev, hkrati pa so varčni in poceni za reprodukcijo.

Slavko Sušec

Pogovor z ustanoviteljem in dolgoletnim

KO SE VRNEŠ, NISI VEČ EMIGRANT

Lojze Lampret s Prevalj je bil nadvse dejaven dijak ravske Gimnazije. Kot dober organizator in kulturnik (vodil je gimnazijski pevski zbor in salonski orkester) ter brigadir - udarnik (tedaj je učni proces na gimnaziji potekal po znamenitem urniku - slovenščina - matematika - betoniranje - betoniranje - biologija..., saj so bili razredi brigade, ki so gradile novo gimnazijsko poslopje) si je pridobil ugled pri dijakih in profesorjih. Povabili so ga, da bi vstopil v Partijo, vendar je povabilo zavrnil, ker je bil veren. S tem si je zapečatil svojo življenjsko usodo. Obtožili so ga vohunstva, zmontirali sodni proces na sodišču v Mariboru in ga obsodili na pet let prisilnega dela. Po štirih letih so ga izpustili, vendar so mu onemogočili študij. Ni mu preostalo drugega kot odhod v tujino. Bilo je to v petdesetih letih, ko je bila jugoslovanska komunistična partija bolj partijska od sovjetske.

"Kam vas je vodila pot čez mejo?"

"Bil sem zapisal glasbi, zato sem šel v Gradec, kjer sem tri leta študiral na konservatoriju, nakar sem odšel v Essen - Werden in tam končal Folgwang Schule - oddelek za cerkveno glasbo. Od tod sem se preselil v Köln, kjer sem na univerzi študiral muzikologijo. Postal naj bi specialist za slovansko glasbo, zato sem študiral še slavistiko in vzhodnoevropsko zgodovino. Moj cilj je bil doktorat."

"Vendar študija niste nadaljevali. Kaj vas je odvrnilo od začrtane življenjske smeri?"

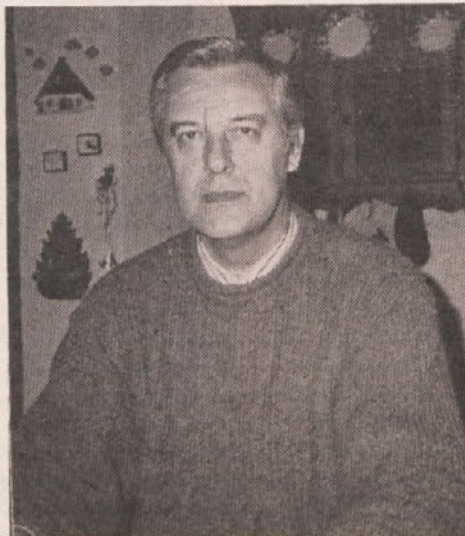
"Ko sem imel za sabo že deset semestrov študija, so iskali na naši univerzi človeka, ki bi bil sposoben urejati in voditi slovenske oddaje na radiu Deutsche Welle. To je nemška državna radijska postaja, ki oddaja v 34 jezikih za narode na vseh koncih sveta. Pred tem je v Kölnu že delovalo uredništvo za Jugoslavijo in leta 1963 smo uvedli še slovenske oddaje. Prijavil sem se za to delo in bil sprejet."

"Delo na radiu vas je pritegnilo in zasvojilo. S čim?"

"Sprva se temu delu nisem imel namena resno posvetiti. Zame je bila to priložnost za razmeroma dober zaslužek, hkrati pa izziv, da se preizkusim, saj je znanje muzikologije dobra osnova za delo na radiu. Vendar so bile naše oddaje informativne in z glasbo nismo imeli toliko opravka. Fiziognomija oddaj je bila običajna - poročila, komentarji, pregledi evropskega tiska, intervjuji. Delo je bilo zelo zanimivo, razburljivo, včasih izzivalni, skratka, radio sem vzljubil in se mu zavezal do odhoda v pokoj leta 1991."

"Zakaj, menite, da so Nemci organizirali slovenske oddaje v daljnem Kölnu? Iz daljave je vendar Slovenija videti še manjša kot iz domače perspektive."

"Ni nujno, da se pomembnost neke dežele

LOJZE LAMPRET

meri po velikosti na zemljevidu. Po drugi strani je pa tudi res, da smo imeli nekaj sreče, ker je bil urednik za Jugoslavijo naklonjen slovenskim oddajam."

"Kakšna je bila vloga vaših oddaj v slovenskem in jugoslovanskem političnem dogajanju?"

"Moram poudariti, da nismo bili emigrantska radijska postaja, temveč smo delovali izključno kot nemška državna inštitucija. Naše oddaje so vplivale na jugoslovansko politično dogajanje s tem, da so odgrinjale železno zaveso obveščanja. O političnih in drugih dogodkih v Jugoslaviji in v svetu smo poročali s stališča Zahoda. Brali smo npr., kaj evropski tisk piše o Jugoslaviji, kar je njene oblastnike silno razburjalo."

"Kako ste prišli do informacij o dogajanju v domovini?"

"Kot novinar nemškega radia in nemški državljani sem imel možnost pogovarjati se z vsemi jugoslovanskimi predstavniki, ki so prihajali na Zahod. Leta 1974 sem bil med 12 novinarji, ki so imeli dostop do Titove rezidence, ko je bil na obisku v Nemčiji. Potoval sem tudi z nemškimi politiki v Jugoslavijo in spremljal njihove pogovore s tamkajšnjimi političnimi predstavniki. Srečeval sem se s politiki vseh rangov, objavil sem intervju z Mitjem Ribičičem, ko je bil v Bonnu, pogovarjal sem se z gospodarstveniki, umetniki, imel sem dobre stike s Kocbekom; moj intervju z njim je leta 1975 ponatisnila Nova revija. Za našo radijsko postajo je dal intervju Josip Vidmar, malo pred smrtjo pa še Jože Javoršek, ki nas je prej kritiziral. Ta intervju je bil potem objavljen v Naših razgledih."

"V Jugoslaviji so vas šteli kot sovražno radijsko postajo. Zakaj?"

"Kot sem že povedal, smo odkrivali resnico drugačno, kot so jo prikazovali jugoslovanski oblastniki. Širili smo obzorje informacij. Predvsem je jugoslovanske in slovenske politike jezilo, ko smo uvedli redne nabožne oddaje, v katerih so nastopali slovenski škofje in duhovniki. Zgodilo se je, da je nadškof Šuštar posnel duhovni nagovor za našo radijsko postajo na ljubljanskem radiu. Potem ko je po več desetletjih kot visoka cerkvena osebnost prvič prestopil prag slovenske radijske hiše, sta ga sprejela dva njena najvišja predstavnika in ga vodila v studio. Bilo je groteskno, da je slovenski metropolit posnel prispevek za nemško radijsko postajo v domači hiši, v kateri pa ni smel spregovoriti v eter. Kot smo ugotovili, je te oddaje poslušalo veliko ljudi po vsej Sloveniji."

urednikom slovenskih oddaj radia v Kölnu

Podobno odmevni so bili le še tečaji nemškega jezika, ki smo jih oddajali na naših valovih."

"Kdaj ste začeli z Radiom Ljubljana tesneje sodelovati?"

"V tujini smo zvesto spremljali dogajanje v Jugoslaviji in smo tudi začutili, kdaj se je začelo toploti. Ko sem odgovoril na Radiu Ljubljana prvič predlagal, da bi nam nudili tehnično pomoč, se niso mogli načuditi, da prihajam s tako mislijo. Odprlo se je šele 83. leta, ko sta Deutsche Welle in Radio Ljubljana podpisala protokol o sodelovanju brez kakršnihkoli pogojev."

"Kako ste kot novinar in urednik spremljali politično otoplitev v Sloveniji?"

"Spremembe sem občutil na lastni koži. Sicer so politiki, ki so prihajali na Zahod, vedno nastopali odprto, kot pravi demokrati, tako da nisi mogel verjeti, kak režim predstavljajo. Tega sem se zavedel šele, ko sem nekoč spremljal bavarskega ministrskega predsednika na obisku po Sloveniji. Udbovci me niso pustili pri miru, dokler nisem bavarskega predsednika prosil, da je posredoval pri Marincu. Drugačno vzdušje je bilo v časih Staneta Kavčiča, resnično odpiranje Slovenije pa se je začelo sredi 80. let."

"Kaj menite o poročanju v Sloveniji v razmerah demokratizacije?"

"V preteklosti sem spoznal številne slovenske disidente ter se pogovarjal z mnogimi uredniki. Včasih sem dobil vtis, kot da so nekateri odgovorni ljudje namerno zaplankani. Sam sem imel prednost, da mi je bila dosegljiva emigrantska literatura, vendar so bile številne informacije na razpolago tudi v domovini, pa so si mnogi zatiskali oči in ušesa pred njimi.

Glede današnjega poročanja v slovenskih

medijih bi dejal, da ni povsem v skladu z normami Zahoda. Tam je treba vedno ločiti novico od mnenja ali komentarja. V slovenskih medijih pa je vsaka novica opremljena z novinarjevim mnenjem ali komentarjem. To ni objektivno, ampak strankarsko poročanje."

"Kaj lahko po vseh teh desetletjih tujstva rečete o življenju v tujini?"

"Menim, da me je ves čas življenja v tujini spremljala izrazita sreča. Pri tujcih nisem imel nikoli težav, morda tudi zaradi sposobnosti, da sem se prilagodil vsakemu novemu okolju. Vedel sem, da lahko od drugih pričakujem le toliko, kolikor sem tudi sam pripravljen dati.

Hkrati sem se zavedal, da moja pot ni značilna za mnoge druge, ki so doživljali v tujini tršo, manj ugodno usodo. Zato se tudi nisem odločil, da bi na tuje popeljal še koga. Ne bi mogel prenesti žrtve drugega človeka, ki bi moral zaradi mene prestajati breme presajanja v tuji svet."

"Vam je tujina dala kaj, česar vam domovina - tudi v drugačnih razmerah - ne bi?"

"V tujini sem spoznal neprimerno več "pomembnih" osebnosti, kot bi jih, ko bi bil ostal doma. Od najvišjih politikov, do uglednih umetnikov. Taki stiki so pripeljali do tega, da sem začel zbirati slovenske umetnine. V domovini si tega nikoli ne bi mogel privoščiti.

"Vas zdaj, ko ste v pokoju, mika, da bi se vrnil na rojstne Prevalje?"

Na Prevalje pogosto prihajam in bi se tu tudi za stalno naselil, vendar žena, ki je Dunajčanka in že od mladosti živi v Kölnu, tega ne želi."

"Kdaj ste nehali biti politični emigrant?"

"Emigrant nisi več, ko se vrneš v domovino.

Prvič sem se vrnil v Slovenijo leta 1967 in odtlej sem pogosto prihajal k sorodnikom, prijateljem in znancem, ki sem jih spoznaval tudi pri poklicnem delu."

"Kako ocenjujete dogajanje v Sloveniji in v domačem kraju in kaj bi želeli povedati Korošcem danes?"

"Vseskozi sem spremljal proces demokratizacije v Sloveniji in veselil sem se sprememb, ki jih je prinašal čas. Zato sem zdaj malo razočaran, ko vidim, da se razmere ne zboljšujejo dovolj hitro. Veliko ljudi živi na robu življenjskega minimuma. Želel bi, da bi kar najhitreje zaživel človeka vredno življenje.

Vendar me kljub temu preseneča apatičnost in pokropanost ljudi. Premalo življenjske energije je v njih. Navajeni so bolj sprejemati od zgoraj kot sami prispevati k izboljšanju razmer. Moti me strahotno jadikovanje nad slabimi časi in to, da se ljudje s pogledom obračajo v preteklost, namesto v prihodnost. Vsak bi moral prijeti za delo in prispevati svoj del za svojo in skupno blaginjo. Kot je rekel Kennedy: Ni nikoli pomembno, kaj bo država dala vam, ampak, kaj bo vsak od vas prispeval k blaginji državljanov. Skratka, od Slovencev in še posebej od Korošcev bi si želel več življenjskega optimizma, pa tudi, da raznih političnih peripetij ne bi jemali tako strahotno resno. Strankarski boji so v tujini nekaj povsem normalnega. Želel bi, da bi ljudje pljunili v roke in uresničili tisto, kar ponuja prava demokracija - vsestransko življenje v raznolikosti, predvsem brez ideološkega omejevanja in apetitov po ponovni vzpostavitvi starega sistema."

Mojca Potočnik

KOROTAN p.o.

Ravne na Koroškem
Čečovje 6
tel.: 0602/22-711, 21-476
fax: 0602/23296
ŽR 51830-601-22865

– POSLOVALNICE Z GRADBENO TEHNIČNIM BLAGOM IN POHIŠTVOM so pripravljene, da vam ustrezajo z vsem, kar potrebujete za gradnjo in opremo stanovanja, s konkurenčnimi cenami, solidno in hitro postrežbo.

Če boste obiskovali poslovalnice Trgovskega podjetja KOROTAN kjerkoli od Črne do Raven, boste v vsaki poslovalnici odkrili posebno ponudbo blaga.

– V POSLOVALNICAH Z ŽIVILI vam v mesecu aprilu nudimo bogato izbiro delikatesnih mesnih izdelkov, kave in še kaj po ugodnih akcijskih cenah.

– POSLOVALNICE S TEKSTILOM, METRAŽO, PERILOM... vam nudijo ugoden nakup, znižane cene, razprodajo določenih vrst blaga in lepo izbiro za spomladanske nakupe.

KUPCEM NUDIMO UGODNO PRODAJO NA KREDIT IN ČEKE.

Ob izjemni ponudbi delikatesnega blaga vam nudimo v času Velikonočnega praznika od 13. 4. do 18. 4. 1992 tudi ugodnost, da lahko ob nakupu nad 3.000.00 SLT vse nakupe v špecerijskih trgovinah poravnate z dvema čekoma (2).

NOVO - STARO MESTNO JEDRO

Staro mestno jedro Slovenj Gradca je eden najkvalitetnejših delov ustvarjalnega bivalnega okolja na Slovenskem, zato smo se priprave projekta prenove mestnega jedra lotili z vsem potrebnim spoštovanjem. K sodelovanju smo pritegnili enega največjih strokovnjakov na tem področju prof. dr. Petra Fistra, dipl. ing. arh. s Fakultete za arhitekturo v Ljubljani.

S projektom Prenova mestnega jedra naj bi obnovili nekdanje vrednote, zagotovili ohranitev identitete (lastne podobe) in v njenem okviru omogočili največje možno kvaliteto bivanja stalnim in občasnim prebivalcem.

Načrt prenove ni le preprost urbanistični ali arhitekturni načrt bodoče

zazidave, temveč je vezan na dogovorjene smernice za širino izrabe prostora, v katerem želimo najskrbneje varovati stavbno kulturno dediščino.

Prvi del naloge, ki smo jo začeli leta 1990, je bila dokumentacija obstoječega stanja objektov v mestnem jedru, ki so jo izdelali študenti Fakultete za arhitekturo iz Ljubljane. Za vse pomembnejše objekte je bil izdelan zbirni karton najpomembnejših podatkov, ki zajema: lastništvo, velikost, vsebino, materialno stanje, likovno prostorsko vrednost s spomeniškovarstvenimi sestavinami, vlogo v odnosu do celote in vlogo v pomenu urbanistične sestave. Tem podatkom bo sledila še osnovna

usmeritev za prihodnost, ki bo lastnikom povedala kaj lahko pričakujejo od prenove, načrtovalcem pa pod kakšnimi pogoji bodo morali izdelati načrte, da bo vsaka stavba ponovno dobila ustrezno mesto v bodočem prenovljenem mestnem jedru.

V končni obliki bo imela vsaka pomembnejša stavba v mestnem jedru svoj poseben dosje, ki bo sestavljen iz osnovnih opisov in priporočil, dodane pa bodo tudi ugotovitve različnih analiz in dovolj podroben arhitekturni posnetek.

Nalogo smo v nadaljevanju zastavili interdisciplinarno, izdelana je bila demografska in sociološka analiza, ki jo

je izdelala NOVNA iz Raven na Koroškem, v izdelavi pa je etnološka analiza posameznih hiš, ki jo izdeluje Brigita Rapuc dipl. etnolog z Upravne organizacije za urbanistično načrtovanje občine Slovenj Gradec, prometno študijo pa nam izdeluje Razvojni center - Cestno prometni inštitut iz Maribora.

Predvidoma bo projekt prenove, zaključen v letu 1992-1993 in bo osnova za vse odločitve pri posegih v prostoru historičnega mestnega jedra. Do takrat se vsi posegi vršijo na podlagi Odloka o Prostorsko ureditvenih pogojih - PUP št. 1, saj časa ni mogoče ustaviti in je potrebno sproti reagirati na namere posameznih investitorjev ter jih uglasiti s pogoji Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Maribor ter nastajajočim projektom prenove, tako, da bodo vsi posegi, ki bodo izvedeni v času do dokončanja projekta prenove z njim usklajeni.

Priprava projekta prenove mestnega jedra Slovenj Gradca teče že tretje leto in je zahtevna naloga, ki zahteva interdisciplinarno obravnavo meril za vrednotenje in odločitve.

Na podlagi ankete sociološke študije smo ugotovili, da je potrebno prebivalce mestnega jedra in tudi ostale meščane Slovenj Gradca sproti in na primeren način obveščati o poteku del na navedeni nalogi. V ta namen smo izdali brošuro - Prenova mestnega jedra Slovenj Gradca, v kateri smo predstavili izvečke iz nekaterih študij in nalog, ki so bila opravljena v letu 1991 in so bile razstavljene v Galeriji likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu. Predstavljeni sta bili tudi dve diplomski nalogi in sicer Prenova lekarnе, kot vzorčni primer prenove, ki jo je izdelal Uroš Reiter iz Mežice in Obnova kolorita jedra Slovenj Gradca kot primer študije za prenovo fasad, ki jo je izdelala Silva Strassberger iz Novega mesta.

V okviru celotnega mesta Slovenj Gradca predstavlja mestno jedro kvaliteto, ki je današnja naselja ne dosegajo več. Zato je pomen ohranjanja in oživljanja kvalitet historičnega dela mesta toliko večji, saj mestno jedro s pisano paleto funkcij - poslovnih, upravnih in stanovanjskih - dopolnjuje siceršnje omejeno funkcionalnost okoliških spalnih naselij. Večina prebivalcev mesta Slovenj Gradec išče svojo identiteto v okviru mestnega jedra, ki jih s svojimi javnimi vsebinami dnevno veže nase, tako da so tudi ti ljudje pomemben del mozaične podobe mesta.

Eden od pogojev za prenovo mestnega jedra Slovenj Gradca je umiritev prometa vozil znotraj mestnega jedra. Pretežni del tranzita bo prevzela mestna obvoznica, ostali promet vozil pa bo potekal po mestni mreži cest bliže mestnemu jedru. Promet vozil znotraj mestnega jedra bo potrebno prilagoditi hitrosti gibanja pešcev, režim prometa pa bo še vedno omogočal dostop stanovalcem, kupcem, dostavo in promet intervencijskih vozil.

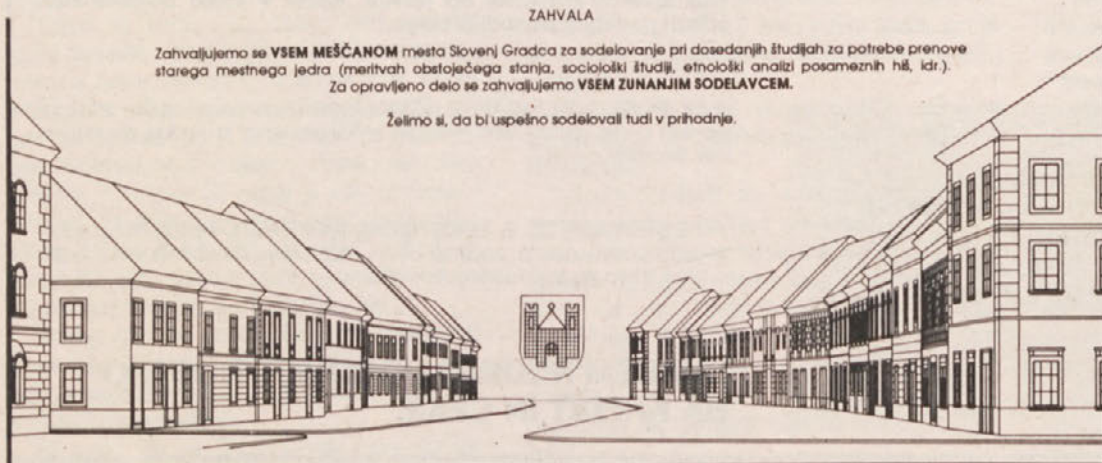
Nekatere dejavnosti, ki so sedaj locirane znotraj območja mestnega jedra, po svoji vsebini ne sodijo v ta

ZAHVALA

Zahvaljujemo se **VSEM MEŠČANOM** mesta Slovenj Gradca za sodelovanje pri dasedanjih študijah za potrebe prenove starega mestnega jedra (meritvah obstoječega stanja, sociološki študiji, etnološki analizi posameznih hiš, idr.).

Za opravljeno delo se zahvaljujemo **VSEM ZUNANJIM SODELAVCEM**.

Želimo si, da bi uspešno sodelovali tudi v prihodnje.

prostor, zato jih bo potrebno v perspektivi preseliti na nove lokacije izven ožjega območja, kar velja zlasti za nekatere prodajalne (gradbeni material, pohištvo, diskont, grosistične trgovine), ki poleg prodajnih površin zavzemajo še obsežne skladiščne površine in tako onemogočajo razvoj kvalitetnejših programov na območju mestnega jedra. Možne lokacije za preselitev teh dejavnosti so v okviru Transportno skladiščne cone, Obrtno industrijske cone in Obrtno skladiščne cone.

Projekt prenove mestnega jedra predvideva variantne rešitve lociranja posameznih dejavnosti, kar bo omogočalo hitre odločitve za aktiviranje zlasti parternih površin, ki so v prvi vrsti namenjene javnim programom.

S postopno toplifikacijo objektov v mestnem jedru oziroma z variantnim ogrevanjem na plin, bo podana možnost sprostitev dvorišnih površin, ki bodo tako lahko prevzele druge funkcije. Tako očiščena dvorišča bodo lahko služila različnim namenom v odvisnosti od značaja objekta pa bodo imela bolj ali manj javni karakter.

Z vračanjem premoženja in s tem tudi vračanjem nekaterih objektov v mestnem jedru se bo interes po prenovi prenašal na nove - stare lastnike. Nekateri se že vključujejo s predlogi o organizaciji različnih dejavnosti, ki bi jih želeli razvijati v svojih hišah, ko jim bodo vmjene.

Z končno izdelavo Projekta prenove mestnega jedra Slovenj Gradca in s sprejetjem Odloka o prenovi bo podana zakonska podlaga za posege v mestnem jedru, s katero bodo podrobno definirani tudi vsi oblikovalski parametri, z vsemi arhitektonskimi in urbanističnimi omejitvami, ki jih bo potrebno upoštevati pri organizaciji različnih dejavnosti in gradbenih posegih v občutljivo tkivo mestnega jedra Slovenj Gradca.

Naj zaključimo z mislimi prof. dr. Petra Fistra, dipl. ing. arh.: »Glede na dosedanje ugotovitve naj bi v prenovljenem mestnem jedru namenili nekako 60 % za stanovanja, ostalo za različne posebne dejavnosti, ki naj ponovno ožive staro mestno jedro. Te dejavnosti morajo imeti prednost tudi v tem, da jih skušamo najprej vgraditi v staro mestno jedro in šele, če ni nobene možnosti, tudi kje drugje v ostalem delu mesta.«

Zunanja podoba, od tlakov preko mestne opreme, zelenja, ureditve nekdanjega obzidnega pasu, fasadnih nizov do prenove najpomembnejših arhitekturnih spomenikov naj postane skupni cilj, skupna javna dobrina, zaradi katere bodo tudi posamezniki želeli vložiti svoj doprinos v celovito prenavo, saj bodo tu našli najkvalitetnejše mestno bivalno okolje in najprivlačnejše lokacije za svoje delo. Staro mestno jedro mora v bodoče postati kot celota, ne le zaradi svojih detajlov, biser, ki bo hkrati s svojo zunanjo podobo in z vsebino prenovljen kot resnični del slovenske in svetovne kulture dediščine.«

Andrej Kotnik

SLOVENJGRAŠKE ŠOLE V PREJŠNJEM STOLETJU

Po Splošni šolski naredbi iz leta 1774 smo imeli na Slovenskem tri vrste šol: trivialke za kmete, glavne šole in normalke za meščane in za nadaljnji študij. Naslednjih sto let in več se je šolstvo ubadalo z naslednjimi glavnimi vprašanji:

razsvetljeni vladar je hotel imeti šolane podložnike, vendar za to ni bil pripravljen ničesar prispevati. Vsi stroški šolstva so bili prepuščeni cerkvi, lokalnim oblastem in uporabnikom. Zato so ta dodatna bremena zadevala na odpor, šolstvo se je razvijalo zelo počasi, učitelji pa so vegetirali pod življenjskim minimumom, ki je znašal 250 goldinarjev na leto (pomožni učitelj je prejemal celo le 70 goldinarjev). Da so učitelji sploh lahko živeli, so hkrati opravljali dela cerkvenikov in organistov ter iskali še druge postranske zasluzke.

Najbolj razširjena vrsta šole je bila trivialka. Na njej so poučevali verouk, branje, pisanje in osnove računstva. To snov so poprečno zmogli v 3 - 4 letih (danes jo npr. v enem letu). Verouk je obsegal 30 - 50 odst. vsega pouka.

Ali so v Slovenj Gradcu redno začeli šolati otroke v času Marije Terezije (1740-1780) ali kmalu zatem, ni ugotovljivo. Vemo le, da je na prostoru nekdanje meščanske šole stalo šolsko poslopje, ki je bilo uničeno l. 1811, ko je Slovenj Gradec že četrtič pogorel.

Kot zanimivost omenimo, da se je Slovenj Gradec pojavil v slovensko - nemški Začetnici Mihaela Kušovica iz Celja l. 1813, v kateri slovenskim pogovorom sledijo nemški. Na str. 23 beremo:

"Ke pa ste doma?"

"Jest sem pet ur od Zel - la bli - su slo - ven - gra - za do - ma."
Učitelji na šoli v Slovenj Gradcu naj bi si bili sledili takole:

Buschmann proti koncu 18. stoletja

Venceľ Strohsack do 1799

Janez Jurij 1799 - 1802

Jurij Kohelheimer 1808 - 1814

Tem je bilo podrejenih več pomočnikov. Znani so podatki o naslednjih:

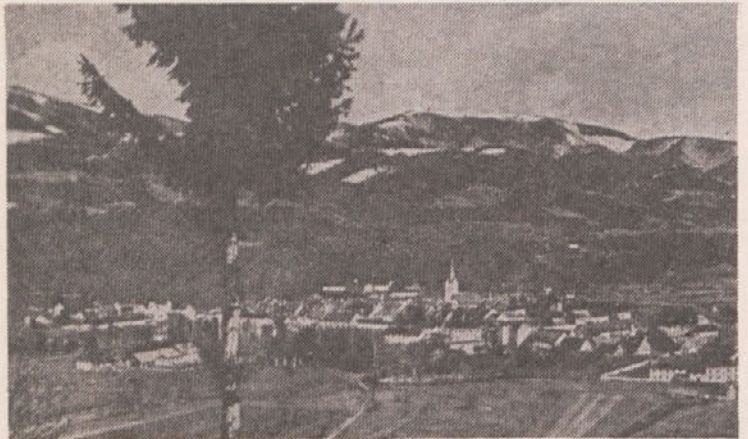
Josip Vrinšek 1837, Bahler, Škoflek, Franc Fasel, Končan.

Josip Karner 1844 - 1848, baje izvrsten glasbenik.

Pomočniki so bili: Jurij Agreš,

Pirš, Anton Skot, Gošl, Josip Tesitori, Janez Miler, Sebastijan Vajnler, Anton Miler, prvi učitelj 3. razreda, 1850 - 1853, Karl Torinek, Gregor Tribnik, Franc Krajnc, Franc Vindiš, Josip Pepelnik, Martin Razgoršek, podučitelj od 1863 do 1866.

Franc Hafner je bil učitelj 4. razreda od 1864 do 1872, pozneje okrajni šolski nadzornik za Slovenj Gradec, Radlje in Šoštanj. Kot njegova suplenta sta omenjena Martin Komposel in Josip Flis.

Slovenj Gradec leta 1945

Verouk so poučevali mestni župnik in beneficali (kurati in kaplani). Šolarji so se takrat udeleževali procesij na dan sv. Marka in ob treh prošnjih dnevih pred Križevim; vodile so iz mesta v Troblje in na Grad.

Šolske oblasti so predstavljali deželni šolski nadzornik, škofijsko šolsko nadzorstvo in okrajni šolski nadzorniki, nazadnje dekan Franc Novak iz Šmartna.

Plača učitelja Kohelheimerja v začetku 19. st. je znašala 400 goldinarjev letno, kar je bilo za tisti čas zelo spodobno. Ko se je mož postaral, se je odpovedal stanarini 50 goldinarjev, da je dobil pomočnika Jožefa Vrinška. Ta je decembra 1837 napisal pritožbo, da njegovega stanovanja niti v najhujšem mrazu ne ogravajo, vendar ni uspel.

Mestni župnik je v začetku leta 1840 prosil oblast za pomoč proti surovosti mnogih staršev, ki so s silo osvobodili svoje (za kazen) zaprte otroke in so pri tem učitelja celo zmerjali.

V prvi polovici 19. st. se je začel Slovenj Gradec gospodarsko prebujati. Nastala je tovarna usnja, na Legnu je obratovala steklarna, premog so kopali v Šmartnu, Starem trgu, na Selah in v Podgorju.

Leta 1849 je postal Slovenj Gradec sedež okrajnega glavarstva za sodne okraje Slovenj Gradec, Marenberg in Šoštanj. Tega leta je šola postala "glavna" in je imela zaposlene tri učitelje, l. 1851 pa je postala štirirazrednica. Do l.

1869 je obstajala tudi t.i. ponavljalna (nedeljska) šola za vaje.

Prvotno je bila šola namenjena samo otrokom iz Slovenj Gradca, l. 1866 pa so razen mesta po 10 odst. od davka prispevali za šolo tudi Stari trg, Vrhe, Legen, Pameče in Sele. Šolnina za šolarja v 1. in 2. razredu je znašala 1 goldinar in 20 krajcarjev na leto, za 3. in 4. razred pa 4 goldinarjev.

Za šolo so ves čas skrbeli različni premožni "šolski prijatelji". Tako so l. 1827 prispevali za opremo 2. razreda Kajetan Niess 6 šolskih klopi, Johan Niess 8 klopi, župnik Žitnik dve tabli, okrožni sodnik Josip Konrad tri stole itn. Kot dodatek k plači učiteljev je Kajetan Niess daroval dve njivi in 400 goldinarjev. Za gradnjo šole so prispevali škof Slomšek 2.000 goldinarjev, duhovščina 1.000 goldinarjev.

Število šolarjev se je gibalo takole:

l. 1833 poprečno 128 na leto, l. 1847 okoli 90. Med leti 1851 in 1869 je število nihalo med 104 in

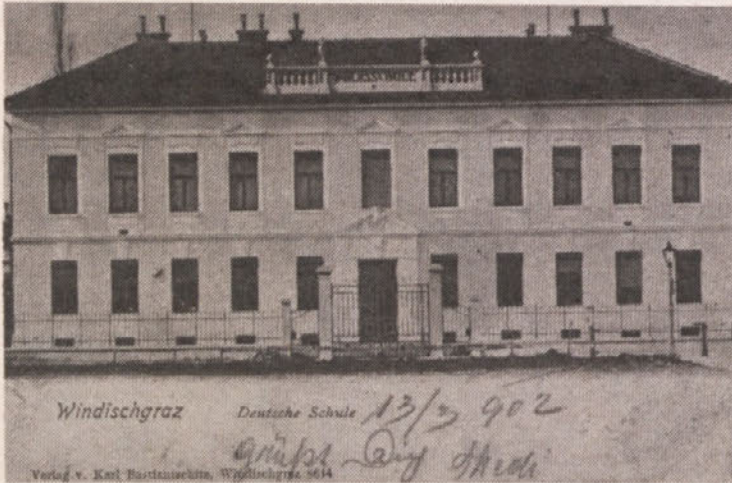
159.

Glavna šola s tremi učitelji je bila l. 1872 spremenjena v štirirazredno osnovno šolo s štirimi učitelji. Ustanovljena je bila tudi šola za ženska ročna dela. Leta 1870 je bila šola v plačilnem razredu 600 goldinarjev, od leta 1874 pa v plačilnem razredu s 700 goldinarji.

Pravega šolskega poslojpa ni bilo, zato je bil 2. razred v hiši Marije Steinhauer (Cesarjeva hiša), 1., 3. in 4. razred pa v hiši mesta Slovenj Gradec (kasnejša mestna ubožnica). Šolarjev je bilo l. 1870 161. Tega leta so začeli zbirati denar za gradnjo meščanske šole, vendar načrta še niso mogli uresničiti, ker so zbrali le nekaj čez 6.000 goldinarjev.

nemških rokah večina trgovin, gostiln, industrije in veleposes-
tevi, s tem pa tudi moč.

Zato je tudi razumljivo, da je bila s podporo Suedmarke v Slovenj Gradcu sezidana nemška "šulverajnska" osnovna šola za mestne otroke. Slovenska šola se je še zmeraj stiskala v skromnem poslojpu ob ubožnici. Zato je stekla akcija za preselitev, ki se je zaključila 25. oktobra 1900, ko so kupili grajsko poslojpe Rottenthurn za okoliško šolo za 40.000 kron. Zneski za adaptacijo v šolske namene so bili razdeljeni na okoliške občine. Za prvega upravitelja na osnovni šoli Slovenj Gradec okolica je deželni šolski svet v Gradcu imenoval Franca Vrečka, dotedan-

Razglednica nemške osnovne šole, 1902

Za vzdrževanje šolske opreme, za kurjavo, za stanovanje šolskega upravitelja in za šolske potrebe so potrebovali letno 600 - 660 goldinarjev. K temu znesku so prispevali: Slovenj Gradec 55 %, Stari trg 22 %, Legen 15 % in Vrhe 8 %.

Prvo orodje za telovadnico so nabavili v letih 1874/75. Leta 1875 je šolo obiskovalo 277 otrok. Pouk telovadbe so uvedli tudi za dekleta.

Učitelji, ki so službovali od l. 1869: Rottner, Boenheim - podučitelj, Mihael Oberski, Anton Rakuša, Josip Barle - 1872 - 1879 učitelj, nato do l. 1900 upravitelj, Franc Reibenschuch, Janez Trobej, Karolina Kusebach, prva učiteljica ročnih del, Karolina Goetsinger, Ida Hriber, Franc Brečko.

Proti koncu stoletja je postajal nemški pritisk vedno večji. Šolska kronika seveda ne beleži, koliko je bil zaostren odnos med slovenščino in nemščino v šoli, vprašanje, ki je bilo npr. na Kranjskem aktualno že precej časa. Se je pa zelo verjetno pojavljalo, saj je bila v

jega upravitelja šole v Šentilju pod Turjakom. Službo je nastopil 1. 11. 1901.

Kolavdacija adaptacijskih del za šolo iz bivše graščine je bila 28. 10. 1901, tako da ni bilo zadržkov za preselitev in otvoritev šole. Šola je bila utrakvistična in po spolu mešana. Verouk so poučevali v materinem jeziku otrok - slovensko in nemško.

Kako je v državi SHS iz nemške osnovne šole nastala meščanska, po 2. svetovni vojni pa nižja gimnazija, je druga tema.

Marjan Kolar

Literatura

Šolska kronika. Izvleček. (Od ustanovitve do l. 1901). Tipkopi, 7 str.

Vlado Schmidt, Zgodovina šolstva in pedagogike na Slovenskem I - III. Ljubljana 1988

Slovenj Gradec ob 700-letnici. 1951

Slovenj Gradec, monografija. 1981.

DRUGI O NAS

(Koroški) preprih

Res, od javnosti odvisna revija

Takošnje pojasnilo: Gre za razmeroma nov časopis, ki v revijalni obliki (ne pa še v takšnem obsegu) izhaja vsaka dva tedna na koroških Ravnah. Ob siceršnji živi in bogati kulturni dejavnosti, resda še najbolj likovni in muzejski, a tudi pevski, precej manj odrski in najmanj v napisani obliki, kar je dokaj značilno za vse državotvorne koroške občine in v tem okviru spet še najbolj za Slovenj Gradec in Ravne, je vendarle opazno, da je največ težav prav s pisano besedo. Od glasil redno (še) izhaja le ravenski Koroški fužinar, ki pa je lani tako rekoč črtal književnost, se močno skrčil in s štirih števil padel na dve. Slovenjgraška Odsevanja, namenjena predvsem naraščajnikom, pa so lani tako kot že nekaj let izšla enkrat samkrat. Tako ni več presentljivo, da so nekateri bolj uveljavljeni pisci, kot npr. Franc Pečnik in Jani Rifel že našli pot na strani Celovškega zvona.

Po drugi strani pa je domači kraj in z njim krajevno-krajinski tisk praviloma vedno priljubljen in ga potrebujejo vsi, tako bralci in - gotovo ste že opazili - tudi poročevalci ter poklicni ali nepoklicni politiki, gospodarstveniki, kulturniki...

So pa težave, ker je tisk čedalje dražji, denarja čedalje manj, izbira pa kljub temu čedalje večja in ponudba vedno napadalnejša.

V to nelahko tekmo za svoj življenjski prostor se je lanskega februarja podal ravenski Preprih, ki si je pod naslov napisal, da je od javnosti odvisen časopis. Videti je, da je omenjena praznina s tem bila odpravljena, čeprav še vedno le delno, saj danes s časopisom običajno pojmuemo kaj pogostejšega kot komaj polmesečnik.

Proti koncu leta je že kazalo, da ga bodo težave odpihnile, a se je decembra le spet pojavil - spremenjen, celo izboljšan in z lepo barvno naslovnico, ob istem uredniku Vojku Močniku pa ima zdaj tudi direktorja, slovenjgraškega galerista in založnika Nika R. Kolarja.

K tej predstavitvi gotovo sodi še vsaj kratek vpogled v vsebino Prepriha. Seveda

Težave niso odpihnile ravenskega Prepriha, pojavil se je (decembra) spremenjen in celo izboljšan.

so v ospredju medobčinski in občinski politični ter gospodarski sklopi, ki jih ob številnih že kar socialnih problemih in strankarski raznobarnosti sploh ne more zmanjkati. Tu so neizogibne krohike: družabna, črna in splošna. Brez pretiravanja lahko zapišem, da je večina kulturnega dogajanja vzorno zajeta; predvsem to velja za razstave, ki jih je tu tako ali tako največ (v Slovenj Gradcu so npr. 20. marca odprli dve: v galeriji retrospektivo Franja Goloba in Lojzeta Šušmelja* in rimsko steklo iz Zadra v Koroškem pokrajinskem muzeju).

Najdemo še prav tako neizogibne polemike: o bodočem krajinskem središču, o (ne)koroškosti Slovenj Gradca, o vrednotenju književnih del itd. Zelo značilni so uvodni komentarji in ob njih pravi uvodniki o sprotne najpomembnejšem dogajanju z domiselnim stalnim naslovom Pozdravljena, Koroška, kjerkoli si že - z opaznim prizadevanjem, da je zajet ves prostor od Črne (na koncu sveta) do Kaple (nad Ožbaltom v Dravski dolini) in Doliča za Mislinjo, do koder pač po zemljevidu slovenskih narečij preko zahodnega Pohorja sega koroščina. V stalnem razdelku je mesto za mlade glasbene navdušence, enak pomen kot uvodnikom pa lahko pripišemo tudi velikim intervjujem.

Naj navedem še nekatere najpogostejše podpisnike prispevkov. Od znanih kulturnih delavcev so to Benjamin Kumprej, ki z Markom Košanom odlično pokriva likovno področje, in Silvija Borovnik, Marjan Kolar, Franc Juričan, Tone Sušnik, Niko R. Kolar ter Tone Turčnik, med časniki pa Mojca Potočnik, Irena Falsvald, Miro Petek in Edi Prošt.

FRANČEK LASBAHER

DELO, 26. MARCA 1992

ŠE VEDNO OVIRE! ZAKAJ?

Hoja po stopnicah pomeni navadno že za zdravega človeka kar velik napor, za telesno prizadetega pa je že ena stopnica nepremagljiva ovira. Teh pa je v občini Ravne veliko preveč. Društvo invalidov se že vrsto let trudi, da bi se odpravile ovire, ki invalidom onemogočajo dostop do večine javnih objektov. Toda vse prošnje in opozarjanja so bila zaman. A kot izgleda, tudi sklep izvršnega sveta ne velja dosti več, čeprav bi moral biti vsekakor obvezujoč.

Leta 1988 je namreč posebej imenovana komisija popisala vsa arhitektonske ovire v občini Ravne. Na osnovi njenega poročila je izvršni svet sprejel sklep, da morajo upravljalci objektov v roku enega leta odpraviti ovire, uvrščene v kategorijo A, torej tiste, ki se dajo odstraniti z enostavnimi posegi. Komisija je bila mnenja, da je možno z minimalnimi posegi odpraviti kar 85 % teh ovir. Žalostna je ugotovitev, da med te objekte spadajo zdravstveni domovi, lekarne, kulturne in športne ustanove, upravno-poslovni prostori, še bolj pa dejstvo, da od sprejetja sklepa pa do danes ni bila odstranjena prav nobena ovira.

Težav pa ne povzročajo samo dostopi do objektov, ampak tudi gibanje med njimi - prehodi za pešce, peš poti, pločniki, parkirišča, pa tudi telefonske govornice, poštni nabiralniki in še bi lahko naštevali. Ustrezno speljane klančine in znižani robniki ne bi olajšali dostopa samo invalidom, ampak tudi

starejšim, bolnim in staršem z vozički.

Konec junija 1992 bo na Ravnah evropski pokal v sedeči odbojki, torej mednarodno tekmovanje invalidov, za kar bo treba primerno preurediti dostop v telovadnico ter prilagoditi sanitarije. S tem bo telesno prizadetim ljudem omogočeno gibanje v prostorih osnovne šole Prežihovega Voranca in telovadnice. Kaj pa zunaj njiju?

Odbor za varstvo pravic invalidnih oseb v občini Ravne

je letos upravjalce objektov ponovno opozoril na nespoštovanje zakonskih predpisov. Dopisi bodo po vsej verjetnosti tako kot doslej obležali nekje v predalu, upravjalci pa bodo v opravičilo našli spet vrsto izgovorov. Sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora dosledno vztraja na zagotovitvi vseh predpisanih pogojev pri novogradnjah javnih objektov, izvajalci del pa te predpise kršijo.

Ugotavljanje, kdo je za kaj odgovoren in kdo ni, ne bo

našim invalidom čisto nič pomagalo. Treba bo nekaj narediti, vendar ne zaradi evropskega pokala, čeprav tudi zaradi njega, ampak predvsem zaradi ljudi, ki vsak dan živijo med nami, pa se mi zdravi le redkokdaj zavemo njihovih težav.

Po pisanju Neodvisnega dnevnika v nekaterih zahodnih državah poskusno za 48 ur posadijo politike v invalidske vozičke, da na lastni koži občutijo težave invalidov. Morda pa bi se odpravljanje arhitektonskih ovir v naši občini premaknilo z mrtve točke, če bi v invalidski voziček poskusno za nekaj dni posadili katerega od upravjalcev teh objektov.

M. Dretnik

MATEJA IN BOŠTJAN

Kolikokrat vpijemo: »Kako drage so te presnete igrače«!

Toda - poglejte, kako bogato, kako polno in kako zanimivo igra si znajo poiskati posamezni otroci. Plodrova otroka Bojana in

Matejo, Sara je baje v zibki, smo zatekli pri ustvarjalni igri. Le nekaj plastičnih lončkov, kakšna palčka, star, že odslužen čopič, veliko domače ilovice in ustvarjalnega dela koliko hočeš!

Gneteta, ustvarjata, iščeta razne barve, kolikor jih narava nudi. Tam precej visoko v hribih pa takšna ustvarjalca! Pa naj vama »rata«, vedno in vnaprej!

-kv

Konec je bratstva, čas je za ekono- mijo

Hrvaška postaja največje gradbišče

Korošci smo že nekajkrat dokazali, da nam solidarnost ni tuja. Tako je bilo tudi v primeru vojne na Hrvaškem, kjer so se nazadnje pridružila tudi mnoga Koroška podjetja, ki so za Novo Gradiško zbrala štiri tovornjake gradbenega materiala, skupno pa so v Novo Gradiško peljali okoli 60 ton različnega blaga, od lesa, iveric in vrat, do strešne opeke.

Hrvaška postaja veliko gradbišče in Koroško gospodarstvo in obrt bi v občini No-

va Gradiška lahko igralo eno od pomembnejših vlog. Ob predaji tega blaga je na Koroško, v Dravograd in na Ravne, prišel tudi predsednik IS SO Nova Gradiška Mirko Čupić in tudi po tej plati so že stekli prvi dogovori. Potrebna pa je hitrost, kajti kdor bo na tem tržišču prvi, ta bo posnel tudi smetano.

Minili so časi lažnih pobratimljenj (spomnimo se samo, koliko pobratenih občin je imela občina Ravne na Koroškem in kakšne so bile od te-

ga koristi), danes deluje predvsem ekonomija. Hrvaški se obetajo tuji krediti, saj nihče ne bo tamkaj delal in prodajal zastonj, zato bi Koroška lahko izkoristila to povezavo in znanstva, ki so se stkala s to dobrodelno akcijo. Ko-

rošci smo bili prvi, ki smo Novi Gradiški ponudili pomoč v gradbenem materialu, torej pomoč, ki jo najbolj potrebujejo.

-ek

Nova Gradiška: pomoč tudi od Korošcev

ZAVAROVALNICA
M A R I B O R

POSLOVNA ENOTA SLOVENJ GRADEC
(Avtobusna postaja)
Tel.: 0602/41-595, 41-813

PREDSTAVNIŠTVO:

- RADLJE OB DRAVI, Tel.: 0602/71-941
- RAVNE NA KOR., PREŽIHOVA UL. 24,
- Tel.: 0602/21-346
- DRAVOGRAD, TRG 4. JULIJA, Tel.: 0602/83-071

**V 365 DNEH JE LAHKO SAMO EN
DAN NESREČEN.
NE PUSTITE SE PRESENETITI!**

**ŽIVLJENJE GRE
NAPREJ IN MI Z VAMI**

Rdeči baroni so še med nami!

V Sloveniji uradno baronov že zelo dolgo ne poznamo več, a jih vseeno lahko slišimo na radijskih postajah in vidimo na TV. V mislih imam skupino Rdeči baron, ki sta jo leta 1988 ustanovila dva bivša člana skupine Martin Krpan - kitarist Miha Stabej in Basist Tomaž Sršen. Po skoraj pol leta trajajočem iskanju pevca sta se odločila za Sašo Einsiedler.

Skupina je precej nas-

topala po Sloveniji, si nabirala izkušnje in počasi snemala material za prvo ploščo in kaseto, ki je izšla v začetku leta 1990. Sredi uspešne turneje jih je zapustil kitarist Miha Stabej, ki se je odpravil v tujino poskusit glasbeno srečo. Namesto njega je prišel rocker Franci Zabukovec, ki je pred tem igral v skupini Odiseja 2000.

Vendar tudi s tem ni bilo

NAGRADNA UGANKA PREPIHA:

Skupina Rdeči baron bo bralcem Prepiha oz. trem, ki bodo pravilno odgovorili na nagradno vprašanje, podelila po eno LP ploščo Rdečega barona.

KDO JE BIL OZ. JE IMEL VZDEVEK RDEČI BARON?

- a) znani zagovornik komunizma iz fevdalne dobe
- b) nemški letalski pilot - as iz I. svetovne vojne
- c) poročna priča kralja Matjaža in Lenčice
- d) koroški bog ljubezni

Odgovore pošljite na uredništvo Prepiha.

konec menjav, kajti na dolgo-trajni in napotni turneji pred koncem lanskega leta je Saša Einsiedler izgubila glas. Zdravniki so jih odsvetovali petje in postavili diagnozo - vozli na glasilkah.

Ostali štirje člani pa so v štirih mesecih, kolikor je trajalo iskanje novega vokalnega solista, vadili in izbrusili nov in zelo samosvojev glasbeni izraz skupine. Po napornih in dolgo-trajnih avdicijah je mesto pevke dobila mlada ljubljanska pevka Žana, ki je pred tem za radio Slovenija že posnela nekaj svojih skladb. Z svojim edinstvenim glasom in pogledom na glasbo je bila idealna za novo glas-

beno podobo skupine, ki od takrat deluje v nespremenjeni postavi. V tem času so za potrebe osrednje radijske postaje posneli precej skladb, od katerih so najbolj znane: Dolge noči, Sexopati in Srečna.

Trenutno se skupina dogovarja za izdajo laserske plošče in kasete, vmes pa s svojo glasbo navdušuje slovensko publiko.

Če bi radi izvedeli kaj več o Rdečih baronih ali pa bi jih radi povabili na nastop, jim pišite in kličite na nastop:

RDEČI BARON
Potrčeva 12
61000 LJUBLJANA
tel. 061/ 444-214

D. Kašnik

WHAT'S UP

Za začetek nekaj o koncertih:

Public Image Limited, Bad audio dynamite in Blind Melon imajo pod okriljem MTV-ja turnejo po Ameriki. Tradicionalni festival v Readingu, ki bo letos od 28. do 30. avgusta, bo gostil imena, kot so Nirvana, Public enemy in Wonderstuff. Če pa bi radi v živo videli in slišali Eltona Johna, se vam bo priložnost ponudila 9. in 10. junija, ko bo možak nastopil v Münchenu.

Nasprotno pa Ozzyja Osbournea ne boste več videvali na koncertih oz. turnejah. To je izjavil po svoji zadnji evropski turneji, ki jo je končal sredi marca. Zatrjuje tudi, da ne jemlje več mamil in da bo od zdaj naprej živel normalno življenje, kot se za gospoda njegovih let spodobi... Mu verjamete?

Nemški pankerji Die Toten Hosen so izdali LP, posvečen lani tragično preminulemu Hohnnyju Thundersu (ustanovitelju The New York Dolls). Plošča nosi naslov "Learning Englisch Lesson 1", na njej pa so priredbe njihovih najljubših pank komadov (Baby baby, Born to lose...)

*

Tudi Tony Headley je posnel samostojni LP z naslovom "The state of Flay", vendar zaradi tega njegova skupina Spandau Ballet ni razpadla. Objavil je že 1. singl s tega albuma "Lost in your love", skupina pa bo novi LP začela snemati predvidoma spomladi prihodnjega leta.

*

"Walking in London" je naslov nove velike plošče skupine Concrete Blonde z odlično pevko in kitaristko Johnette Napolitano. Prvi singl: "Ghost of a Texas lady's May".

*

Po dveh letih se je na sceno vrnila tudi nekoč "najbolj odštekana čupa" Yazzy. Po ločitvi in rojstvu hčerke je posnela album "One true woman", video istoimenskega singla pa že lahko vidite na MTV-ju.

B.G.

NEGOTOVOST

Trije gozdarski inženirji - **Gorazd Mlinšek, Leopold Mori in Tone Vaukan** - nekoliko negotovo gledajo v prihodnost. Kmečki lobi bo gozdarstvo oklestil do minimuma. Sicer pa, zakaj bi sedaj gozdarje sploh potrebovali, ko pa je vsak svoj gospodar (in gozdar), za goloseke pa tudi ni potrebna znanost. Prihodnost pa vendarle ni tako negotova, kajti promet in trgovina z lesom cvete in na Koroškem je lesni trgovec tačas najbolj razširjen in donosen poklic. Premislite »fantje«! Vsi gozdarji ne morejo biti peki!

Dohtar

Najbolj znani dohtar v Mežiški dolini Drago G. Večko je ob spremembi časa iz zimskega na poletni za Prepkih izjavil: »Bil sem edini od stalnih gostov pri Lečniku, ki na dan menjave časov ni zamudil. Novinarji in obrtniki so namreč kasnili za dobro uro.« (Obrtno-podjetniško-novinarska srenja se je poštirinajstih dneh končno navadila tudi na to spremembo. -Op. urednika Družbene kronike.)

MD = Mislinjska dolina

Ravenski občinski vrh si celi rane okrog tablic SG, posebej za občane Mežiške doline pa so naročili serijo registrskih tablic, ki bodo imele poleg SG zapisano tudi MD, kar bi naj pomenilo »Mežiška dolina«.

Slovenjgradčani se pri tem pritajeno nasmihajo, MD namreč lahko pomeni tudi Mislinjska dolina...

Benjamin Prvopretepeni

Akademski slikar, v prostem času tudi profesor na ravenski gimnaziji, **Benjamin Kumprej**, je postal **Benjamin Prvopretepeni**. Oni dan jih je dobil nekaj na levo in desno oko, ki sta dobili značilni barvi zrelega češplja. Beno je v zbornici kolegom kajpak pojasnjeval, da je padel na pisalni stroj, ki ga je ravno takrat nesel po stopnicah...

TRDOŽIVI LUKA

V času, ko nova oblast na tekočem traku menja imena ulic, trgov in osnovnih šol, uživa bronasti Franc Leskošek-Luka pred upravo ŽR blažen mir. Še oba sindikata, ki se sicer vtikata v vse živo, ga puščata ob strani; navsezadnje je Luka začel kariero kot

sindikalni funkcionar.

Ko se je porodila misel, da bi tega nekdanjega zveznega ministra za industrijo zamenjali npr. z Izidorjem Rejcem ali Jožico Puharjevo, je ideja propadla. Bilo bi predrago menjati kipe vsaki dve leti.

Betonsko železo

Ko je pred letom in pol bilo sedanje vodstvo Železarne Ravne še opozicija in je pripravljalo "državni udar", je bil eden najhujših očitkov staremu "rdečemu" vodstvu ta, da tovarna plemenitih jekel izdeluje celo betonsko železo. Nastala je silna polemika o tem, kaj je res in kaj ne, pa kaj je kdo rekel, a ni tako mislil.

V Biltenu Železarne Ravne za februar 1992 beremo v poglavju Problematika proizvodnje pri Jeklarni naslednje:

"...Zaloga ingotov se je v mesecu februarju povečala za 59,46 tone. Na zmanjšanje zalog računajo v mesecu marcu, če bodo iz Valjarne dobili naročila za betonsko železo."

Zarečenega kruha se pač največ poje.

Častilci boga Šive

Prvi železar: »Ali veš, da pri nas nekateri častijo hindujskega boga Šiva?«

Drugi železar: »Ne. Zakaj pa?«
Prvi: »Ker ima osem rok in vse obrnjene k sebi.«

TANKOVSKI IMIDŽ

Delo, 3.4.1992: v tabeli Največji dolžniki prispevkov v letu 1991 je ŽR na drugem mestu. Istega dne se pojavi še enkrat v besedilcu: Kupole za tanke, ki gredo v izvoz.

Delo, 4.4.1992: Nova tankovska ljubezen? - Ker je ŽR v Sloveniji na tem področju monopolist, gre seveda zanj.

Delo, 7.4.1992: direktor Slovenskih železarn (ogorčeno): Nobenega dogovora o tanku.

Lansko pomlad so za članke o ŽR v Delu in Večeru skrbeli koroški novinarji. Letos so se zagnali ljubljanski.

Bukovje pri Slovenj Gradcu

Izobraženost slovenskega življa - v tem primeru novinarja Nedeljca - nam lepo kaže tudi faksimile iz Nedeljskega dnevnika, kjer je kasarna Bukovje umeščena v bližino Slovenj Gradca. To na nek način tudi kaže, da je Slovenj Gradec za večino resnično že središče Koroške. Na drugi strani pa bi vrli novinar lahko zapisal tudi Bukovje pri Labotu, kajti ta kasarna je bližje Labotu kot Slovenj Gradcu, če že Dravograd pri tem sploh izločimo.

Kumu in Nanosu in na mejni prehod Karavanke. Znana pa sta tudi pilota, ki sta namenoma zgrešila most čez Dravo v Dravogradu. Bombe sta odvrгла v vodo.

V času najhujših oboroženih spopadov v Sloveniji, 28. junija, sta v vojašnico v Bukovju pri Slovenj Gradcu prišla policista zveznega sekretariata za notranje zadeve. Predstavila sta se kot izkušena ostrostrelca in zahtevala puški, ki bi bili primerni za njune strelske sposobnosti. Kasneje je eden od njiju na mejnem

TEK....

Pisec Koroških solzic se toliko vrti okrog štirih predsednikov izvršnih svetov koroških občin, da mu rahlo zmanjkuje idej. Ker mož kljub obvezni novinarski objektivnosti ne more vedno skriti kraja stalnega bivališča in da bi solzice še naprej cvetele, mu predlagamo tole športno poročilo na sovjetski način:

"V teku na 800 m sta se pomerila predsednika Komljanec in Tasič. Gospod Komljanec je osvojil drugo mesto, gospod Tasič pa je bil predzadnji."

Na zdorovije!

Osamitev

Gospod Franc Fras, predsednik radeljske občinske vlade, se jezi. Nekateri gostje ali povabljeni sej občinske vlade ali kakšnih drugih sestankov s svojim obnašanjem mnogokrat moteče vplivajo na produktivnost dela. Fras razmišlja, da bi nekje v občini za te dejavnike našel kakšno sobo za osamitev.

MIRNO!

Po nekaj letih brezvladja (ali vedeveštva) bodo tudi koroški inšpektorji dobili svojega šefa, načelnika imenovanega. Prvi mož, prva violina ali prva puška (če se poslužimo vojaške terminologije) koroških inšpektorjev postaja **Herman Jeseničnik**, kader Mirka Kotnika. Jeseničnik prihaja iz vojaških vrst, diplomiral je obramboslovje na FNLP (fakulteta neznanih letečih predmetov) in inšpektorji se že pripravljajo na vojaški režim življenja: delo, disciplina, pa dvigovanje zastave in jutranja telovadba.

e. k. + a. k. ali bratska pomoč

Edi Koraca in Andrej Kotnik, oba ugledna Koroška arhitekta in delavca slovenjgraške uprave za urbanistično načrtovanje, sta slavila na natečaju za lik Mežiške doline. To je ponoven dokaz, da ideje potujejo preko občinskih meja, vendar bi za zahvalo lahko ravenska občina ponudila slovenjgraški kakšno drugo uslugo, na primer izkušnje (in tudi kadrovske okrepitve) na področju urejanja prostora. V občini Ravne je namreč to področje izjemno vzorno urejeno...

Saj ni res, pa je...

Nedavno je tudi dravograjsko komunalno podjetje dobilo novega direktorja in videti je, kot da so direktorski stolčki v komunalni rezervirani za bivše sindikaliste. S komunalnega prestola je Karla Ledineka spodrnil svobodni sindikalist Miroslav Sep, ki je ponudil boljši program dela. Karol Ledinek je v svojem programu ponudil tudi nekaj cvetk, kot je denimo tale: »To

naše podjetje mora postopoma vzporedno vkorakati v razviti Zahodni svet.« Sicer lepa ideja, vendar z enim stari avtomobilom in enim traktorjem bo to zelo težko. Prav tako bo to težko ob takšnem razmerju proizvodnih delavcev in rezistov, kot je v tem podjetju, kjer je razmerje 57:43 odstotkov v korist programov izvodnih delavcev.

Komunalna v Evropo

MARKO LETONJA

Ob vseh vsakdanjostih leta pač minevajo in se izgublajo v prazno ali celo v nič.

O dogodkih in ljudeh, tam nekje, samo prebiramo (če sploh), potem pa spet zatavamo v neskončni skrbi za druge.

Pravzaprav nas bolj brigajo stvari, ki nekako presenetijo.

O vsakem in vsem imamo neko mnenje, še najrajši slabo.

Kar ne moremo verjeti, da kdo, ki ga poznamo, nekaj naredi, da pišejo o njem, da je nekje v Avstriji, Nemčiji ali celo Ameriki. Le kako se je znašel tam - sigurno po vezah.

Na provinci se navsezadnje imamo prav lepo.

Včasih posije sonce - krasno je na deželi, če posije sonce. Še prašnih ulic in luknjastih cest ne vidimo, če je le horizont dovolj visoko ali če zapremo oči (ali popijemo kakšen liter domačega). No, nekateri so odšli tudi v mesto - študirat ali uganjat politiko. Eni so se vrnili v domačo mlako in se počasi navzeli krakanja ali regljanja v zboru. Nekateri so odšli v "mesto" in tam ostali.

Boljše - odšli so v "svet". Morda se včasih vrnejo (tako na kratko). Nenadoma se spomnimo - ta je tisti, ki je violino držal z belimi rokavicami. Poznam ga. Že od nekdanj sem vedel, da bo uspel. Pelin prihranimo za drugič.

Moj "dober prijatelj" stalno zatrjuje (seveda drugim), da tisti, ki piše kritike, ni ustvarjaljen. To počne zaradi kompenzacije neuresničenih želja in nesposobnosti. Ali je kritika (pozitivna in negativna) ustvarjalnost?

Če ne drugače - kot novo vedenje, razkritje, drugost videnja.

Ali je poustvarjanje ustvarjalnost? Zlasti mislim na izvajanje glasbenih del.

Ker je prisotna osebna nota, lahko ob izpolnjenih normativih poustvarjalnost sma-tramo za ustvarjalnost - saj pomeni drugačnost izvedbe istega. Končno stvar ni samo v mahanju z rokami (četudi v rokavicah), odpiranju ust in drgnenju po instrumentu.

Obstajajo tihi impulzi doživljanja, obstaja tudi "iskrica božja", ki je ali pa je ni.

Če vsaj malo poznamo pot nekaterih uspešnih, vemo, da je bila dolga.

Tujina (mesto ali svet) ni prijazna mati. Prej jo lahko primerjamo z mačeho - ki mnogo zahteva, vendar hoče vedno več.

Ozira se naokrog in išče nove vzore, nikoli ni zadovoljna. Samo vprašati se je potrebno, ali moremo živeti z njo.

Provincia še čaka - radostno pričakuje svoje otroke, skrbno jih bo skrila v nedrje.

Marko Letonja je končal Glasbeno šolo na Ravnah na Koroškem, Srednjo glasbeno šolo v Mariboru, diplomiral na Akademiji za glasbo v Ljubljani pri prof. Aciju Bertonciju (klavir) in kasneje

študiral dirigiranje pri prof. Antonu Nanutu. Podiplomski študij pa zaključil na Dunaju pri prof. Östereicherju in prof. Swittnerju.

Pri prvem je spoznal tradicijo stroge šole dirigiranja ("samo tako in ne drugače"), pri drugem svobodo.

"Voditi orkester, usmerjati ga, mu nuditi podporo ali ukazovati?? Dirigenti so bili in so eden zadnjih despotskih položajev, ki so ostali, saj se dirigent odloči, pripravi koncept, pove orkestru, kaj hoče od njega. Kaj storiti, če se ti orkester postavi po robu, se ne strinja s tvojo izbiro tempa, videnja dinamike, ker je pač z drugim dirigentom problem drugače zastavljen?? Najbrž sta samo dve možnosti: ali da orkester odstavi tebe ali pa da ti izpelješ svoje. Na nek način moraš "sfurat" svojo interpretacijo, drugače nisi upravičen, da stojiš spredaj. Zelo dobro je, da prej poznaš orkester in veš, kaj lahko od njegapričakuješ. Seveda si zadolžen, da ritmično, in-

tonančno, melodično očistiš stvar, pa-vendarle moraš v končni fazi izpeljati svojo interpretacijo. Res je, da se ta z vajami vsaj deloma spreminja, preoblikuje. Od nekaterih stvari odstopaš, vsaj minimalno, ne da bi se tega zavedal. Tudi ti se moraš znati odzvati orkestru."

S svojimi dirigentskimi nastopi se je potrdil kot najperspektivnejši mladi slovenski dirigent. Uspešno je vodil vrsto simfoničnih orkestrrov (RTV Ljubljana, Slovenska filharmonija, Slovaška filharmonija, Zagrebška filharmonija...)

Odlikuje ga prizadevnost in profesionalni odnos.

Posebno odmevna je bila krstna izvedba Kantate Alda Kumarja v Idriji in celovečerni koncert slovenskih del na Triburni jugoslovanske glasbene ustvarjalnosti v Opatiji.

Danes je dirigent simfoničnega orkestra v znameniti operni hiši Scala v Milanu v Italiji.

B. Kumprej

BMK PEKARNA

PRODAJALNA KRUHA IN DELIKATESE
S KAVA-BAROM, VAM ŽELI DOBER TEK OB NAKUPU
KRUHA, PECIVA IN DELIKATESE.

VABLJENI V KAVA-BAR
ZA NAKUP SE PRIPOROČA BMK PEKARNA

CELJSKA C. 70, SL. GRADEC, TEL.: 0602/42-688

90 LET pihalnega orkestra

Petek, 3. aprila 1992, je bil za množico poslušalcev, ki so prišli v športno dvorano pri osnovni šoli Prežihov Voranc na Ravnah poslušat koncert Pihalnega orkestra ravnenskih železarjev, resničen praznik.

S slavnostnim koncertom je trikratni svetovni prvak (leta 1978 in 1989 v koncertnem igranju, 1989, pa še v korakanju) proslavil visok jubilej - 90-letnico svojega uspešnega delovanja. Z odlično odigranimi skladbami - D. Bučarja Žumberška rapsodija, E. Chabrierja Španska rapsodija, Demicuja Hora staccato, D. Šostakoviča Galop, C. Deaka Dva kratka stavka, K. Safarika Promenada pozavn, J. Tendersa Charleston in J. Hensona - S Pottlerja The Muppet Show Theme in še z dvema dodanima - je pripravil za nad 1200 poslušalcev več kot lepo doživetje. Na koncertu so sodelovali tudi znani slovenski glasbeniki, kot Stanko Arnold, trobenta, Marjan Golob, pozavna, Janez Petrač, flavta, Alojz Gradišek, tolkala, ki so pri ravnenskem orkestru začeli svojo glasbeno pot, pa se v njegove vrste še vedno z veseljem vračajo. To je dalo prazniku godbenikov na Ravnah še poseben pečat.

Slavnostni govornik na koncertu je bil član predsedstva Republike

Slovenije dr. Matjaž Kmecl, ki je v svojem govoru poudaril pomen Pihalnega orkestra ravnenskih železarjev za kulturno dejavnost v kraju, koroški krajini in v državi.

Pihalni orkester na Ravnah izvira iz skromnih začetkov leta 1902, ko se je skupina navdušenih godbenikov, delavcev Thurnove jeklarne, začela zbirati okoli kmeta Rogačnika in pod vodstvom dirigenta Kostwaina tudi javno nastopati. Dejavnost godbe je pretrgala 1. svetovna vojna, v obdobju stare Jugoslavije pa se je znova nadaljevala. Višjo raven je ravnenska godba dosegla po drugi svetovni vojni, ko je pod taktirko kapelnika Jožka Hermana prerasla v pihalni orkester, ki je na republiških tekmovanjih kmalu začel osvajati najvišje naslove. Ob koncu svoje kariere je dirigent Herman popeljal svoj orkester v Kerkrade na Nizozemsko, kjer je dokazal, da je to resnično orkester prve kategorije, saj je v veliki konkurenci dosegel zlato odličje.

Delo orkestra je temeljilo na dobri strokovni podlagi, ki mu jo je dajala Glasbena šola Ravne, zato kakovost njegovega igranja ni upadla, ko je dirigentsko palico prevzel naslednik Alojz Lipovnik. Nasprotno, enjast let pozneje so ravnenski godbeniki dokazali, da zmorejo še več - s svetovnega prvenstva leta 1989 so prinesli kar dve zlati medalji.

Multimedij bar

V gostinskih lokalih navadno počnejo čisto običajne stvari. Morda so kje zrezki ali solata boljši, čisto slučajno pa je na razpolago "uvoženi" whisky.

No, nekateri "privatniki" včasih poskrbijo za kakšno spremembo. Pridružil se jim je tudi bar Colatio v Slovenj Gradcu. Tako smo pred kratkim poleg klasičnih "dobrot" bili deležni še poslušanja žive

muzike in poezije ter gledanja slik. Nastopil je ansambel Ilex iz mesta z enakim imenom, ki sestavljajo: Iztok Hirtl - Baldi (akustična kitar in 1. glas), Primož Juvan - Cima (akustična kitara in 2. glas) Benjamin A. Pirnat - (bas). V glavnem se ukvarjajo z avtorsko glasbo, izhodišča pa iščejo v rocku, country-u, art-rocku, blues-u.

Besedila pesmi jim večkrat prispeva Blaž Praprotnik, grafik in tiskar v Koroški tiskarni.

Nanj so močneje vplivali G. Byron, H. Hesse, E.A. Poe, F. Prešeren, W. Whitman, v samozaložbi pa je izdal že dve pesniški zbirki.

Vendar tak, skoraj sanjski uspeh, godbenikov ni uspaval. Resno in temeljito delajo še naprej, redno se zbirajo na vajah, nastopajo na prireditvah, predvsem pa spremljajo k zadnjemu počitku številne železarje in druge krajane.

Dejavnost orkestra je ljudem blizu, zato njegovi člani upajo, da jim bo kljub težkim časom uspelo obnoviti oziroma povečati glasbeni dom, ki ga je številčno tako močan orkester že zdavnaj prerasel. Sredstva za gradnjo so že začeli zbirati - nekaj so jih pridobili za prapor, ki so ga razvili na slavnostnem koncertu.

Ob jubileju je orkestru uspel svojevrsten podvig - izdaja kasete z izvornimi posnetki s svetovnega prvenstva na Nizozemskem, izdali pa so tudi almanah. Dirigentu Alojzu Lipovniku je ZKOS za uspešno vodenje orkestra podelila Gallusovo plaketo.

Mojca Potočnik

"Moje pesmi - moje sranje"

Nihče me sicer še ni prosil, vendar se sprašujem: Kdaj bom nehal pisati pesmi?

Kot, da ne vem, da bo to takrat, ko bom votlo prazen in prosojen, ko bom slabo posnemal druge in dobro ponavljal sebe... ko ne bom več kompliciral in bom duševnim maloposestnikom razumljiv med porcijo pomfritja, ko bom samo še govoril in ničesar več povedal. Ko bom misel zamenjal s frazo in čustva napihnil v patetiko, ko bodo kitice le forma brez vsebine in le rutina brez poezije,...

Takrat bom nehal pisati pesmi in bom začel kracati popevke.

Seznanili smo se tudi s slikami Mojča Plevnika, sicer Ravenčana, ki pa se je ustalil v bližnjem mestu. Razstavil je kar obsežno zbirko slik v tehnikah olja in gvaša.

Figurativnost ga vsekakor ne zanima. Stalno pa ga mogoče lahko uvrstimo v pop-art. Stalno so prisotne optične in oblikovne transformacije. Barvna paleta je enostavna, deloma se pojavlja samo enobarvni kontrast svetleče - mat.

Preživeli smo prijeten večer in tudi del jutra.

B. Kumprej

Mešani pevski zbor SRCE iz Dobrle vesi

Letos dobro - kako naprej?

V petek, 3. aprila, se je sestel glasbeni odbor pri ZKO Ravne na Koroškem in ocenil prireditve letošnje jubilejne revije Od Pliberka do Traberka, ki so se začele 7. in končale 28. marca.

Strokovni odbor, ki ga sestavljajo predsednik **Marjan Gerdej** in člana **Tone Ivartnik** ter **Jožko Kert**, je menil, da je bila 25. revija koroških zborov iz Podjune v Avstriji ter iz Mežiške in zgornje Dravske doline v Sloveniji dobro organizirana, pevsko solidna in tudi dokaj dobro obiskana. V četrstoletnem obdobju se je to množično pevsko gibanje dodobra zasidrilo tako med pevci in zborovodji kot med poslušalci in je veliko pripomoglo h kakovostni rasti koroškega zborovstva. Zato so odborniki menili, da je treba prireditve ohraniti tudi v prihodnje, osvežiti pa jo je treba z novimi vsebinskimi usmeritvami.

Dolgoletne izkušnje so organizatorju - Zvezi kulturnih organizacij Ravne - pomagale, da so vse prireditve revije (bilo je sedem krajevnih koncertov in sklepna revija), na katerih je

nastopilo skupno 25 zborov (gost je bil mešani zbor iz Slovenj Gradca) in pevskih skupin z več kot 500 pevci, minile brez vidnih organizacijskih zapletov ali pomanjkljivosti.

Zbori so se za nestope dobro pripravili, tako da so se v veliki meri zbrisale razlike, ki so se prejšnja leta kazale v boljšem ali slabšem obvladanju pevskih veščin posameznih zborov, skratka, vsak zbor je odpel svoj program po svojih najboljših zmožnostih. K temu je pripomogel tudi izbor pesmi. Ker je bila letošnja revija posvečena **100-letnici rojstva Luka Kramolca**, so zbori peli predvsem koroške ljudske pesmi, vsaj ena je morala biti Kramolčeva priredba.

Tak program pa koroškim zborom leži in ga obvladajo. Vendar so tudi v težavnosti ljudskih pesmi vidne razlike, in dobro bi bilo, da bi jih zborovodji upoštevali, ter izbirali zmožljivostim svojih zborov najprimernejše pesmi. Letos je večje ambicije glede tega ob Vresu in Podjuni iz Pliberka pokazal mešani pevski zbor Mato iz Črne

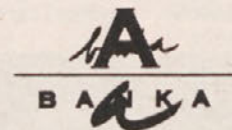
in z lepo zapeto pesmijo Ljuba vigred se rodi - v Lebičevi priredbi - tudi uspel.

Čeprav so posamezni zbori, ki že dalj časa sodelujejo na reviji Od Pliberka do Traberka, kakovostno napredovali, pa tega ni mogoče trditi za koroško zborovstvo tega predela v celoti, je ugotovil glasbeni odbor na svoji seji. Programi revij namreč doslej niso bili usmerjeni in tako so pesmi krožile od zbora do zbora ter se na skupnih nastopih ponavljale.

Da bo revija v programskem smislu dohitela sorodne, čeprav mlajše prireditve v drugih slovenskih pokrajinah, se našim zborom ni treba posloviti od koroške ljudske pesmi. Nasprotno, treba je najti še njene nove razsežnosti, tako vsebinske kot po zahtevnosti, ter pritegniti skladatelje, da bodo obdelali in priredili za zборе še manj znane pesmi, kar bo omogočilo popestritev programa in njegovo vsebinsko usmerjanje.

To bo dobra podlaga za napredek te najstarejše slovenske zborovske revije, ki je že pred več kot dvema desetletjema začela udejanjati idejo enotnega slovenskega kulturnega prostora na obeh straneh državne meje - med Koroško v Sloveniji in v Avstriji.

Mojca Potočnik

ABANKA D. D. LJUBLJANA

61000 Ljubljana, Titova 40 / tel. 061 112 112 / fax.
061 314 535

ABANKA P. E. MARIBOR

AGENCIJA
SLOVENJ GRADEC

Šolska 5 / tel. 0602 41-116, 42-117
fax. 0602 41-012

BANKA PRIJAZNIH IN PODJETNIH LJUDI

Prvi strokovni pristop k igri Fair-play v Sloveniji

JE FAIR-PLAY RESNIČNO FAIR?

»Menda boš dal teh 2000 ATS, saj jih sigurno dobiš nazaj. Še več, čez nekaj tednov boš dobil veliko več«. Takšnih in podobnih pregovarjanj je vsak četrtek v gostilni Lečnik sredi Raven na pretek. Prav tako pestro je tudi drugod, po drugih lokalih, kjer se zbirajo vodje in igralci iger kot so: JACK POT, FAIR PLAY,...

Koliko je resnice v njihovih pregovarjanjih, stavkih kot: »Vse svoje dobiš nazaj...«, »Čez mesec boš imel več tisoč ATS profita...«, ...? Vse to bi bilo res, če ne bi bilo velikega ČE, ki je pri teh igralcih, ki vas s pregovarjanjem vabijo k igranju, zelo zelo majhen. Njihovo resnico bom poskusil predstaviti procentualno.

Za začetek poglejmo groba pravila vsake take igre:

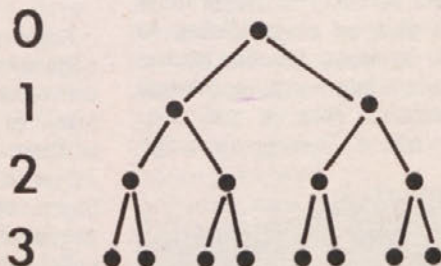
Vsak igralec, ki stopi v igro, mora prispevati določen znesek (2000, 23000, ... ATS). Poleg tega, ČE seveda želi zaslužiti, mora poiskati dva resna igralca, ki bosta po tem pravilu igro tudi nadaljevala.

Tako nastane PIRAMIDA. Tisti, ki je čim višje, dobi čim več denarja. Smoter vsakega igralca je priti zelo visoko v piramidi. To pa je možno takrat, ko bodo tisti, ki jih je ta igralec pridobil, pridobili veliko novih igralcev, ki bodo po pravilu igre pod njemu v tej piramidi.

Takšna piramida, ki nastane pri igri, se imenuje BINARNO ali DVOJISKO DREVO.

Binarno drevo je drevo, kjer ima vsak oče vsaj dva sinova. Tako kot pri tej igri, kjer mora vsak igralec najti dva nova igralca, ki prideta v piramidi pod njim.

n (število tednov)

slika 1.

Število igralcev se v tem drevesu ali piramidi širi z veliko hitrostjo. V matematiki pravijo temu EKSPONENTNO naraščanje.

Vzemimo tale primer:

Igra se začne v nekem kraju, saj je vseeno, kje. Predpostavimo, da vsak igralec, ki stopi v igro v tednu dni (tako se zbirajo tudi igralci pri Lečniku), poišče dva nova igralca. Tako v prvem tednu tisti, ki začne z igro, dobi dva igralca in tako v igri sodelujejo trije igralci. Drugi teden ta dva igralca s seboj pripeljeta vsak po dva nova igralca, se pravi štiri. V igri po drugem tednu sodelujejo trije stari in štirje novi. To je sedem igralcev. Kot vidite, se vsak teden število igralcev več kot podvoji. Točneje, novih igralcev je vedno za ena več, kot pa vseh ostalih.

Splošna formula za število igralcev v poljubno (n) tednih je:
novi igralci + stari igralci = vsi igralci

$$2^n + 2^{n-1} = 2^{n+1} - 1$$

Pa poglejmo, s kakšno hitrostjo se bi po zgornji predpostavki širilo število igralcev.

teden	št. igralcev
1	3
2	7
3	15
4	31
5	63
...	.....
9	1023
...	.....
25	67108863

Kot vidimo, je po manj kot pol leta v igri več kot 67 milijonov ljudi. To pa je ljudi za več kot 30 Slovenij. To pomeni, da ljudi za takšno igro hitro zmanjka. Torej, če niste pri prvih, boste težko dobili nekoga k igri.

Pa poglejmo še drugo stran, to je, **KDO V TEJ IGRI ZASLUŽI**. Denar, ki se vplačuje, se nekam tudi steka. Poglejmo primer, kjer vsak igralec dobi dva nova, se pravi, da je piramida neprekinjena. Če narišete takšno drevo (piramido), kjer iz vsakega vozlišča raste dva nova vozlišča (primer slika 1.) in preštejete zadnjo vrsto, ugotovite, da je v zadnji vrsti igralcev za eden več kot vseh ostalih.

Primer: Pri treh tednih igranja je v zadnji vrsti 8 igralcev, vseh ostalih pa je 7.

Ti zadnji sigurno izgubijo ves vplačani denar. To pomeni, da jih izgubi več kot polovica. Še več. Tudi tisti predzadnji so na izgubi. Pa poglejmo, kakšno je razmerje vseh ostalih proti tistim, ki izgubijo (zadnja in predzadnja vrstica v piramidi).

$$\begin{aligned} \text{PRIMER } n=3 \quad & \text{Zadnji } 2^3 = 8 \\ & \text{Predzadnji } 2^{3-1} = 2^2 = 4 \\ & \text{Ostali } = 2^{3-1} - 1 = 2^2 - 1 = 4 - 1 = 3 \\ & \frac{\text{ostali}}{\text{zadnji} + \text{predzadnji}} = \frac{3}{8 + 4} = \frac{3}{12} = \frac{1}{4} \end{aligned}$$

Pri tem primeru eden dobi, štirje pa izgubijo. To pomeni, da jih dobi 20 %. Ta procent malo naraste, ko gre igra čez vse meje (dolžina trajanja je neskončna in možna samo teoretično.)

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{2^{n-1} - 1}{2^n + 2^{n-1}} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{2^{n-1} - 1}{2^{n-1}(2+1)} \cdot \frac{1/2^{n-1}}{1/2^{n-1}} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1 - 1/2^{n-1}}{3} = \frac{1}{3}$$

To pomeni, da od štirih igralcev eden dobi, trije pa izgubijo. Zasluži jih 25 %. Ali boste vi med njimi?

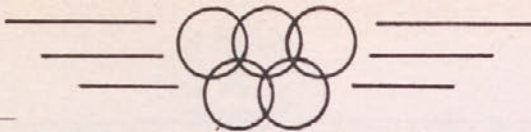
Nekdo vam še doda: »Saj teh 2000 ATS dobite čez pol leta nazaj«. Morda res? Lastniki igre vaš denar dobro obračajo, vi pa od tega nimate prav nič. Je vam to všeč?

Pa še to. Ta zvrst igre je popularna na obronkih meja zahodnih držav, ki mejijo s socialističnimi državami (Slovenija, Madžarska, ...). Pri nas je takšna igra prepovedana in preganjana. Prav tako je prepovedana v Avstriji in Nemčiji (sedež iger). Vendar v teh krajih ni preganjana. Sprašujete se, zakaj? Čisto preprosto. V korist državi. Ta denar (devize), ki ga ne zaupate bankam, je doma v nogavicah. Torej ni profiten. Tuji poslovneži so to spoznali in so priskrbeli veliko denarja avstrijskim, nemškimi, ... bankam, ki so ta denar pametno izkoristile.

Centri teh iger so na severu držav, kjer potekajo veliki posli (Nemčija, Švica, ...), tu v obrobju meja so pa postojanke, ki vam jemljejo denar.

Matej P.

Dravograd - paradni konj koroškega nogometa

PRVA LIGA - ZAKAJ PA NE?

Željko Kljajič in Ivo Kokalj o dravograjskem nogometu

Prav v odmoru med jesenskim in spomladanskim delom prvenstva so se v dravograjskem nogometnem klubu odločili, da spremenijo ime. Tako danes ne nosijo več imena Ojstrica, ampak se klub imenuje po njihovem mestu, torej NK DRAVOGRAD. Po rezultatih v letošnjem prvenstvu in načrtih za bližnjo prihodnost lahko sodimo, da je Dravograd v tem trenutku paradni konj koroškega nogometa.

"V klubu smo se sami odločili, da spremenimo ime. Če že predstavljamo naše mesto in občino, potem je najbolje, da se imenujemo Dravograd", je povedal Željko Kljajič, predsednik NK Dravograd. "Naš cilj je, da se uvrstimo med prvih pet moštev. Nimamo želje biti prvi, ker je v letošnjem letu nekako že določeno, da bo prvak Železničar, v prvi ligi pa SCT Olimpija", je napol v šali in napol zares napovedal zaključek prvi mož dravograjskih nogometašev.

V Dravogradu je izredna klima za nogomet. To je pravzaprav edini šport tega mesta in seveda daleč v ospredju po popularnosti. Domača podjetja in obrtniki pomagajo klubu na vse mogoče načine in ravno to je omogočilo zdajšnje rezultate. "Koroške pekarnice in IGM sta podjetji, ki nam ogromno pomagata. Direktorja teh podjetij Avgust Črešnik in Ivo Lučičnik sta prava nogometna zanesenjaka in vedno lahko računamo na njuno pomoč. Prav tako je sedaj za nas poseben interes pokazala občina. Vsaj pri nogometu sta župan in predsednik izvršnega sveta naša skupen jezik, tako da je praktično na naši strani cela občina. Vselej pa lahko računamo še na pomoč domačih obrtnikov. Prav zdaj smo uvedli sponzoriranje domačih tekem, tako da lahko s tem pokrijemo tekoče stroške. Generalnega sponzorja nimamo, vendar ga

iščemo. Sploh je naraslo zanimanje za nas, saj bo enotna druga liga v prihodnji sezoni zelo vabljiva za sponzorje."

Po organizacijski plati v Dravogradu skorajda nimajo težav. Nastop v enotni drugi ligi pa zahteva boljše urejeno igrišče in spremljevalne objekte, ki bodo zadovoljili postavljene kriterije. V Dravogradu bo načrt za nove slačilnice in tudi za tribuno naredil inženir gradbeništva Miran Švarc. Tribuna naj bi po besedah gospoda Kljajiča imela kapaciteto 300 do 500 gledalcev. S tem bodo dravograjski nogometaši imeli naravnost

čudovite pogoje za delo.

Prvi mož strokovnega štaba v dravograjskem klubu je Ivo Kokalj, Ravenčan, ki je vodil že ravenski Fužinar in slovenjgraški Partizan. Prav njegove izkušnje s koroškimi ligaši mu dajejo posebno vrednost kot nogomet-

nemu strokovnjaku. Trener, za katerega lahko z gotovostjo trdim, da nikoli ne izgubi živcev in potrpljenja z igralci. O primerjavi klubov, v katerih je bil doslej, je dejal: "S Fužinarjem je bilo nemogoče igrati v tej drugi ligi, ko sem ga še vodil jaz. Preprosto ni bilo sredstev in posledica tega je bil izpad in odhod igralcev. V Slovenj Gradcu je bila najslabša stvar uprava. Z igralci sem se odlično razumel, vodstveni kader pa je delal po svoje. Mislim, da imajo še danes podobne težave. Seveda s tem nočem nobenemu pametovati. Tako je pač bilo. Zdaj nas v Dravogradu držijo

skupaj rezultati, z moštvom pa delam predvsem na tem, da igra privlačno za ljudi. Le tako bodo v velikem številu prihajali na naš stadion."

Jeseni je Dravograd nesrečno izgubil Adriana Krmeka, odličnega mladega nogometaša,

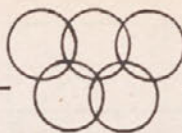
ki je izgubil življenje v prometni nesreči. Pozimi sta v klub prišla nova igralca, Boštjan Šturm in Jani Plevnik. V dravograjskem moštvu je precej pisana množica igralcev iz cele Koroške. Šest igralcev je iz Radelj, trije z Raven in eden s Prevalj. Pred začetkom spomladanskega dela prvenstva je Ivo Kokalj dobil pomočnika Bena Franca, ki ga je nujno potreboval pri delu z igralci.

Kar se tiče koroškega nogometnega prostora, je Dravograd nedvomno Meka za tukajšnje igralce. "V odmoru smo v Dravograd skušali pripeljati Jurajo iz slovenjgraškega Partizana, vendar se nismo mogli dogovoriti. Zelo prav nam bi prišel v našem konceptu igre," je še povedal trener Kokalj. Kasneje sem izvedel od predsednika Kljajiča, da Juraja še ni povsem odpisan, saj obstaja možnost, da pride v Dravograd jeseni.

Razveseljivo je, da imajo v NK Dravograd predvsem sladke skrbi. Če so njihovi letošnji rezultati in načrti v zvezi z urejanjem stadiona in objektov ob njem današnja realnost, potem lahko sklepamo, da bo koroški nogomet v prihodnosti lahko še vedno imel predstavnika, ki se ga nikakor ne bomo sramovali.

Rok Tamše

Koroški šport brez meja

SENZACIJA ZA AVSTRIJSKO JAVNOST

Odbojkarji športnega kluba "Zadruga Dob" iz male vasice blizu Pliberka so trenutno najsvetlejša zvezda na avstrijskem odbojkarskem nebu. Potem, ko so premočno osvojili naslov prvaka v avstrijski regionalni ligi - vzhod s kar trinajstimi zmagami in le enim porazom, nihče ni več dvomil, da bodo fantje uspeli tudi v kvalifikacijah za vstop v najvišjo avstrijsko zvezno ligo. In res jim je uspelo!

Toda prodor med najboljša avstrijska moštva nikakor ni bil lahek. Sprva je kazalo, da Dobljani ne bodo kos nalogi, saj so se porazi kar vrstili. Med šestimi ekipami je bilo treba namreč osvojiti vsaj četrto mesto, ki je še prinašalo uvrstitev med najboljše. Ves trud je bil naposled le poplačan, kajti odbojkarji Doba so premagali tri direktne konkurente, in to: Enns s 3:0, Aspem z Dunaja s 3:2 in Innsbruck s 3:0. V zadnji tekmi končnice prvenstva oz. kvalifikacij so potrebovali le še en niz in ga tudi osvojili proti Hypo Banki v Celovcu. Tako se je novenec iz Podjune praktično v enem letu prebil iz koroške lige v najvišjo državno ligo Avstrije.

"Najpomembnejši faktor uspeha je gotovo idealizem igralcev in seveda medsebojno prijateljstvo. Vzrok uspeha so tudi trener Branko Golob ter igralca Bojan Mlakar in Boris Skudnik, vsi trije iz Slovenije, ki so izvrstni odbojkarski strokovnjaki," pravi igralec in sekijski vodja ekipe Alojz Opetnik.

Odbojka se je v Dobu začela igrati pred desetimi leti. Mladi fantje iz Doba so na pobudo dolgoletnega igralca avstrijske reprezentance Gerharda Kitzingerja, ki še sedaj občasnno zaigra v prvi postavi, pričeli igrati odbojko. Leta 1983 so prvič zaigrali v koroški ligi, leta 1985 pa postali že prvaki. Pozneje so osvojili še štiri naslove koroškega prvaka, nazadnje leta 1991, ko jim je tudi uspel podvig in so se preko kvalifikacij uvrstili v regionalno ligo. Občinski odbornik v Pliberku Lojz Mesner jim je takrat za nagrado podaril novo žogo, ki je prinesla Dobljanom že omenjeni velik uspeh.

Po končani lanskoli sezoni je ekipo prevzel izkušen trener, Ravenčan Branko Golob, ki je prej treniral žensko ekipo ATSC v Celovcu. Po uvrstitvi v regionalno ligo so si v klubu postavili le skromen cilj, obstanek v ligi. Ta cilj pa je bil daleč

Izjemen uspeh zamejskega športa: Dob v I. avstrijski ligi

presežen, nemara tudi po zaslugi dveh "legionarjev" iz Slovenije, Borisa Skudnika in Bojana Mlakarja, ki sta prispevala levji delež k naslovu prvaka regionalne lige. Trener Golob je pohvalil vse igralce in poudaril njihovo medsebojno prijateljstvo.

"Treniral sem že precej ekip, vendar takšnega razumevanja med igralci še nisem doživel. Menim, da je tudi to precej prispevalo k uspehu. Seveda smo imeli srečno roko pri angažiranju Bojana Mlakarja, bivšega igralca Fužinarja, ki je bil tudi najboljši igralec celotne lige.

Pred prvenstvom seveda nismo pričakovali takšnega uspeha, toda že na polovici prvenstva je naš klub predstavljal pravo senzacijo za avstrijsko javnost. Iz tekme v tekmo smo namreč zmagovali, zato so nam precej pozornosti namenili tudi avstrijski mediji. V jeseni bomo prvič zaigrali v najvišji avstrijski zvezni ligi, ki bo štela 8 klubov. Naš cilj je jasen, obdržati se med najboljšimi.

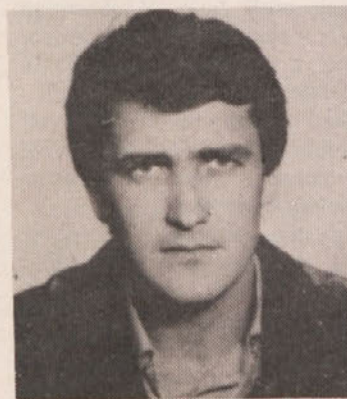
Toda za dosego tega cilja bi se morali okrepiti vsaj še z enim kakovostnim igralcem," povdarja Branko Golob, trener slovenskih odbojkarjev iz Doba.

Slovenska vasica Dob pri Pliberku, ki jo po zaslugi odbojkarjev pozna celotna avstrijska športna javnost, premore le okoli 180 ljudi. Vas nima niti gostilne, kaj šele kakšno športno dvorano. Najbližja telovadnica, ki je kolikor toliko ustrezala pogojem za igranje v ligi, je bila v Velikovcu, kasneje pa so

odbojkarji Doba igrali kvalifikacije v dvajset kilometrov oddaljenem St. Paulu. Tudi denar je velik problem. Nekaj ga dobijo od sponzorja, slovenske Zadruga Marketa, enkrat na leto priredijo odbojkarsko srečanje z zabavo, del sredstev pa primakne še slovenska športna zveza.

Uspeh odbojkarjev Doba v kvalifikacijah za avstrijsko prvo ligo je pomemben za celoten šport Slovencev na avstrijskem Koroškem, kjer se danes lahko Slovenci pohvalijo z nekaterimi lepimi dosežki. Zato ne preseneča, da so bili lani decembra deležni priznanja s strani slovenskih športnih novinarjev na podelitvi v Celovcu tudi odbojkarji Doba in nogometaši SAK-a iz Celovca, ki so bili proglašeni za najboljši ekipi leta 1991.

Šport je zagotovo pomemben dejavnik identitete in samozavesti slovenskega življa na avstrijskem Koroškem (tega ne gre pozabiti), zato je prav, da zaželimo odbojkarjem Doba uspešne igre med prvoličjaši.

Branko Golob

Ivo Mlakar

Zabavna tehnika in avtomobili

Računalništvo vse bolj in bolj prodira tudi v podzemlje. S.G. iz Slovenj Gradca je tako v trgovini Mladinske knjige v tem kraju odtujil (saj veste: policijski izraz - op. pisca) kaseto za računalnik Commodore 64. Kazen pri sodniku bo verjetno manjša, če bo storilec lahko dokazal, da računalnik uporablja za "širitev splošnega obzorja" in ne za načrtovanje bolj zapletenih nočnih pohodov.

Trgovina, ki stoji trdo poleg tiste iz prejšnjega vica - Elektrotehna v Slovenj Gradcu - je bila tarča drugega dolgoprstneža U.G. iz tega kraja. Brez plačila je odnesel prenosni radio. Zašili ga bodo kljub zagovoru, da je "prenosni radio pač zato na svetu, da ga prenašaš naokoli in ne da miruje v trgovini". Sicer pa so policaji storilca bojda odkrili zelo hitro, saj se mu je tako mudilo poslušati dobro glasbo, da je radio že med "opravljanjem kaznivega dejanja" nastavljal na 97,2 ali Koroški radio.

Precej višje od prejšnjih dveh storilcev KD je posegel neznan storilec, ki je 3. aprila s parkirišča pred Nano na Ravnah ukradel osebni avtomobil Volvo, last M.Ž. iz Podgorja. Zadnje čase za ukradene avtomobile v Sloveniji trdijo, da pogosto "potujejo" nekam na jug. Lastnik Volva lahko zatorej samo upa, da se z njegovim avtomobilom že v kratkem ne bo takole "po francosko" vozil kakšen švedski pripadnik mirovnih sil na jugoslovanski razmejnitveni črti. Povsem slučaj je, da je avto modro - sive metalne barve!

Kaj je popadlo M.M. iz Slovenj Gradca, da je iz gostilne ali bifeja Vesne Kotnik odnesel tri pepelnike in vazo iz porcelana, bo morala pojasniti šele zgodovina. Ljudje običajno odnesejo kozarce, skodelice, vilce ali nože. Morebiti pa je M.M. - zaradi poznega prihoda domov - želel prepričati ženo,

ČRNA

Na dve temeljni značilnosti črne kronike na Koroškem v zadnjih tednih bi uvodoma veljalo opozoriti. Seveda poleg tega, da še vedno prevladuje tako imenovani drobni kriminal ali - kot bi mu še lahko rekel, socialni kriminal in kriminal revežev ter nizkega standarda. Prvič je vse več kraje bencina iz avtomobilskih rezervoarjev. Nekateri so - kot kaže - ugotovili, da so takšne samopostrežne "črpalke" ali da je takšno "pumpanje" pač najcenejše. Plen je

KRONIKA

»Samopostrežba«

da je po novem trgovski zastopnik za prodajo pepelnikov, vazo je sunil zaradi rože, ki jo je namenil ženi.

Na čudne lovske pohode je 2. aprila odšel neznan "lovec" na Viču pri Dravogradu. Tega dne je namreč nekdo s šibrami prestrelil telefonski kabel in PTT povzročil za 165.000 tolarjev škode. Policija lahko storilca išče tudi med kakšnim ljubosumnim možem, ki je želel onemogočiti svoji ženi, da bi se v času lova pogovarjala s svojim ljubčkom. V rumenem tisku bi temu rekli tudi: "Ljubosumni mož s šibrami prekinil pogovor žene z ljubčkom". Sicer pa bi neznanu - če ga bodo prijeli - lahko odvzeli tudi lovsko dovoljenje, saj prav zdaj - kolikor mi je znano - velja lovopust na telefonske kable.

Kratko policijsko poročilo: M., so avtomobila pred AMD Ravne ukradli brisalca. Kratek napotek policajem: iščite možkega z brisalci na očalih.

Hudo nujo je moral imeti neznan storilec, ki je 30. 9. v lokalnu na Rimskem vrelcu na

stranišču razbil dve stikali in dve škatlici za toaletni papir. Morebiti ga je v besnilo spravilo "zaprtje". Zdaj ga čaka še eno!

Vsi na kolo za zdravo telo, si je verjetno mislil neznan storilec in pridal še: bolje se je slabo peljati, kot dobro hoditi. Pa je ročno izpred bloka v Slovenj Gradcu odpeljal kolo, ki so ga kasneje izsledili v Dravogradu. Lastniku bi lahko plačal vsaj obrabnino.

Veliko muzike za malo denarja si je zaželel tudi M.C. z Raven na Koroškem, ki je utemeljeno osumljen, da je iz stanovanja S. P. s Čečovja ukradel glasbeni stolp, vreden dobrih 27.000 tolarjev. Vsem, ki se jim po glavi motajo podobne misli, svetujem, da raje ukradejo glasbo, stolpov pa se ne dotikajo. Bolje bodo prišli "skoz" pri sodniku!

B.R. s Prevalj pa je utemeljeno osumljen kaznivega dejanja goljufije. Prenočil je v hotelu Košenjak, računa pa ni želel poravnati. Čaka ga dvojni obračun: pri ženi, ker ga eno noč ni bilo domov in ker na

računu bojda piše, da sta "ležala dva" in pri sodniku, ki mu bo glede drugega lažje pogledal skozi prste.

Neznani storilec je iz novogradnje na Mariborski cesti v Mežici odnesel balkonska vrata in okno. Lastnik ga zdaj prosi, naj mu ukradeno vrne ali zamenja za kletna vrata, ki jih zaradi padajočega standarda ob vselitvi ne bo več potreboval.

Policija mrzlično išče neznanca, ki je v zadnjem času spekel dobro kavno torto z orehi. Neznani storilec je namreč vlomil v kuhinjo Splošne bolnišnice v Slovenj Gradcu in odnesel 0,5 kilograma kave in 2,5 kilograma orehov.

Bunkeraši

M.B. (ne gre za oznako na tablici) iz Starega trga je bil 3. aprila "zaloten po policajih", ko je s traktorjem prevažal preveč alkohola. Ne, prohibicije pri nas še ni, vendar je imel prizadeti alkohol kar v sebi. Dobre 3 grame na kilogram ga je bilo. Seveda so mu prepovedali nadaljno vožnjo. Ker so ga nekoliko kasneje spet odkrili, so ga raje spravili na varno v bunker.

Značilen primer jurišnika na policijski bunker je tudi I.G. z Mute, ki je 2.4. v piceriji v tem kraju razbijal kozarce in ob prihodu žalil tudi policaje. V bunkerju je bil zelo razočaran, saj tam točijo le vodo in še to v plastičnih kozarcih.

M.B. z Mute (kaže, da je to zares pravo "potresno območje") pa se je šel gospodarja kar doma in je razbijal inventar ter sosedu grozil s sekuro. Inventar v bunkerju je tako skop, da M.B. ni imel nobenega dela, od hladnega orožja pa ti tam še vezalke ne pustijo.

Zelo nevhvaležno se je obnašal tudi D. Š. z Raven na Koroškem. V bifeju na avtobusni postaji na Prevaljah mu je natararica kljub temu, da je bil vinjen, natočila alkoholno pijačo. Kljub vsemu je razgrajal in natararico - nevhvaležneš - celo dvakrat udaril. Dobrota je pač sirota, bunker pa najprimernejše mesto za te sorte tiče.

T.I.

Za lepo in čisto okolje

O ekologiji in čistem okolju je bilo v naših javnih medijih že veliko povedanega in napisanega, pa vendar, kot sem zasledil v anketi, si naši bralci še želijo o tem kaj več vedeti. Morda bodo moja razmišljanja in opažanja z dejanji le komu koristila in bo kakšna beseda padla na plodna tla. Opisal bom le opažanja in iskušnje, ki jih kot preprost kmet poznam s svojega vidika.

Vzemimo si za primer kmečki ali kakšen drug dom. Ako niso vsi družinski člani vajeni dati vsako stvar na pravo mesto, je že nered tu. En sam človek bi pač lahko venomer pospravljajal za ostalimi, pa še bi bil nered. Če vso to stvarnost prenesemo na vas, faro ali občino, pa bi že rabili ogromno pospravljavcev, ki bi venomer čistili za nami.

Kar se tiče živilskih odpadkov, z njimi na podeželju ni problemov, ker jih ljudje povečini pokrmijo živalim. Z neko znanko, ki redi ob robu naselja tudi pujsse, sva se pogovarjala tudi o odpadkih oziroma pomijah in sem omenil, da bi se s temi pomijami dalo kar nekaj živali prehraniti, pa mi je odvrnila, da je nekaj časa dobivala od sosedov pomije z ostanki živil, toda v njih je čestokrat našla oziroma otipala risalne žebličke, pločevinaste zamaške, kose žice ali žebeljev, kose stekla in še kaj, pa je raje pobiranje pomij opustila. Res čudno, da mestni ljudje ne vedo, da to ne sodi v pomije. Prav zgoraj omenjeno ostro navlako sem skrbno zbiral v posebno kanto ter jo zbrano globoko zakopal v gozdu, prav tako večje kose zdrobljene plastike.

Vsi večji kosi železja, stekla pa so romali na odkupno postajo odpadnih surovin, pa čeprav je izkupiček šel samo za odvoz.

Žal se vse premalo ljudi zaveda, kako so lahko nevarni vsi zgoraj omenjeni drobni ostri predmeti, odvrženi kjerkoli, da jih skupaj s travo pogoltnejo

razne živali. Čestokrat je opaziti, kako otroci in tudi mestne družine odmetavajo kjerkoli papirčke od bonbonov in drugih sladkarij. Za otroci ne zaostajajo niti starejši ljudje, ko mečejo cigaretno škatle in drugo drobno odvečno kramo, kamor pač prileti. Stari ljudje so včasih rekli: Pusti vse za sabo, ko svinja drek. Ni še dolgo, ko je na avtobusu eleganten gospod zagnal prazno cigaretno škatlo skozi okno, kot da je cesta smetišče.

Naše avtobusne postaje so kar dobro urejene s pokritimi čakalnicami, ki pa so žal podobne smetiščam, kot da nihče ne vidi pritrjenih zabojčkov za odpadke. Tu in še v marsičem je ogledalo naše skrhanne kulture, ki je še daleč za drugimi deželami.

Če potujemo po Avstriji, nikjer ne opazimo po gozdovih in jarkih odvrženih starih štedilnikov, pralnih strojev in druge odrabljene ropotije, da o plastiki ne govorimo. Tu pri nas se s to packarijo srečujemo kjerkoli. Poleti še nekako vse prekrivajo visokorasle rastline in koprive, ko pa vse to odmrje, je odstrta slika pošastna - vsem na očeh, tudi tujim turistom.

Ko smo že pri ekologiji, bi omenil še dvorišča mnogih naših domačij, ki so obdana z vso mogočo navlako, tako da pogled nanje ni najbolj privlačen. Tudi tu bi se dalo še kaj narediti za boljši videz kraja.

Z dosledno pravilnim sortiranjem bi se v predelavo vrnilo kar precej odpadnih materialov, kot so: železje, razne kovine, morda tudi pločevina, steklo, plastika, papir in še kaj. Če so znali naši predhodni strokovnjaki izumiti zgoraj navedene materiale v prid človeštva, bi jih morali znati vpeljati sedanji strokovnjaki v ponovno predelavo v prid razbremenitve narave vse večjih škodljivih bremen ekologije v našem ožjem in širšem značnem in zemeljskem prostoru.

Zdaj, ko imamo Slovenci samostojno državo, bi bilo nadvse lepo, ko bi se uvrstili glede čistega okolja med dežele, ki so že vključene za lepše in bolj zdravo okolje. Pristopiti bi morali prav vsi, v sleherni družini v vsakem kraju, od otrok do starcev, pa tudi vrtci, šole, tovarne in vsi drugi subjekti.

Še kako se bi morali zavedati, da nam bo to narava bogato povrnila z bolj zdravo floro v korist našega zdravja.

Ludvik Mori

Kultura in sponzorji

Kako važno vlogo igrajo sponzorji v športu, lahko opazujemo vsak dan. Od akcije Podarim - dobim, ki ima veliko zaslug za dvig našega smučarskega športa, do košarke, nogometa, pa kaj bi naštevala.

Tudi sponzorstvo v kulturi ni več kaj novega, čeprav na Koroškem morda šele pronica v našo miselnost. Spremeniti stare vzorce obnašanja je za ljudi, ki delajo v kulturi, nuja, sicer bo propadla kultura in tisti, ki delajo v njej.

"Fehrtarjenje po podjetjih" je preživelo. Podjetja nimajo denarja, da bi ga podarjale.

Treba je iti v drugačne odnose. Treba je vzpostaviti obojestransko zanimanje. Ponuditi "delček" kulture, in kdo so podjetja, če ne ljudje, ki to kulturo rabijo... Ko pridejo plesalci, pevci in igralci, tudi z njimi zamenjaj svoje blago na sejmu, kajti "tudi oni imajo prejo, prejo iz sanj, hrano za tvojo dušo" tako pravi pisatelj "PRE-ROKA".

Čeprav je Dravograd majhno mestece, pa so v njem ljudje, ki gredo s časom naprej.

Literarno društvo Koroške je na poti razvijanja novih odnosov v kulturi pridobilo naslednje sponzorje, ki so se prijazno odzvali: MINI MARKET IGOR IN ANDREJA LIKAVEC, ZASEBNA MESARIJA SMOLAR JANKO,

TRGOVSKO PODJETJE "OJSTRICA" DRAVOGRAD, TRGOVSKO PODJETJE "OSKRBA" DRAVOGRAD, "SADJE IN ZELENJAVA" SELMANI, HOTEL "KOŠENJAK" DRAVOGRAD - KOROŠKE PEKARNE. Vsem hvala za sodelovanje!

*Koroško literarno društvo
Slovenj Gradec*

Stati- sti govorijo

Ni še dolgo, kar so mi v roke prišli statistični podatki in grozljiva resnica, ki iz njih sledi. Govorijo namreč, da je v Sloveniji že 90.000 brezposelnih. To število se seveda veča, ker so navedli primerjavo decembra leta 1990 do decembra 1991. To so spremenili v procente, in je razvidno, da je ta procent narasel kar za okoli 64,6 %. Se pravi - brezposelnost se še vedno nezadržno dviga.

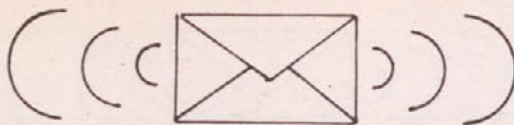
Prišel sem tudi do trditve statistov, ki pravijo, da jih je v nevarnosti, da izgubijo službe, še 200.000 zdaj zaposlenih delavcev. Ob teh grozljivih številkah sem se seveda zamislil tudi jaz in iskal odgovor na vse to. Toda nehoti sem se zavedal, da odgovora za to dramo ne vedo verjetno niti tisti, ki so odgovorni za vse. Kam torej plujemo in kam bomo prišli, menda danes še ne ve nihče.

Za naše politike se govori tudi, da pričnejo reševati ladjo tedaj, ko je že potopljena. Morda je ta trditev malo kruta, toda velikokdo že verjame v njo.

Morda je skrajni čas, da pričnemo ločiti kmete od delavcev, šolane, ki čakajo na zaposlitev in nešolane, ki sedijo na njihovih delovnih mestih, in seveda okoli tega, kdo je in kdo bo državljani Slovenije tudi. Druge rešitve menda zaenkrat ni. Morda le še to - vsak državljani mlade države Slovenije se bo moral močno potruditi, da res ne pridemo 100 % na beraško palico. Seveda pa je vse odvisno od vodilnih, kot v vladi tako tudi v tovarnah, podjetjih in v kmetijskih zadrukah. Pa lep pozdrav in res razmislimo vsi!

*Zlatko Škrubec
Šmartno / Slovenj Gradec*

SREČANJE mladih tehnikov osnovnih šol

Letos bo srečanje potekalo v okviru gesla, "RAZISKUJEMO - USTVARJAMO - TEKMUJEMO". Program srečanja se nanaša na prizadevanje mladih tehnikov - učencev osnovnih šol za afirmacijo tehničnokulturnih aktivnosti v okviru tehniških krožkov iz predmeta tehnična vzgoja. Z geslom se želi spodbuditi ustvarjalno, raziskovalno - proučevalne in tehnično - športne aktivnosti učencev osnovnih šol.

Letošnje XVI. srečanje mladih tehnikov Slovenije, v organizaciji zveze organizacij za tehnično kulturo, Sveta za tehnično vzgojo mladine in Zveze društev učiteljev tehnične vzgoje bo izvedeno v dveh delih. Prvi del, tehnično - tehnološki in raziskovalni - bo v začetku junija na OŠ Ivan Cankar na Vrhniki. Drugi del, tehnično - športni, bo konec maja v Ljubljani.

A. del zajema naslednja področja:

- Tehnološki postopki
- Strojništvo
- Energetika
- Elektrotehnika
- Elektronika
- Informatika in programska oprema
- Robotika
- Ekologija

B. tehnično športni del:

- Tekmovanje z avtomobili na električni pogon

- Tekmovanje z raketnimi modeli do S3A

- Tekmovanje z raketoplanom S4B

- Tekmovanje z letalskimi modeli A1

- Tekmovanje z letalskimi modeli F1A

- Tekmovanje v izdelavi in spuščanju ploščatih zmajev

- Tekmovanje z ladijskimi modeli MČ1

- Tekmovanje z modeli jadronic - razred 6

- Tekmovanje v antenskem radiogoniometriiranju

Bolj natančna navodila, opisi, propozicije, so objavljeni v knjižici srečanja "TEKMOVANJE IN SREČANJE IZ ZNANJA".

Na sestanku učiteljev tehniške vzgoje 19.3.92, v Dravogradu, na katerem je bil prisoten tudi g. TUS iz Republiške ZOTK, je bilo še poudarjeno, da se mora z

TEPPSA d.o.o.
IZDELAVA PREHRAMBENE
EMBALAŽE IN STORITVE
SL. GRADEC Tel. 44-06

Izdelava prehrambene embalaže
zunanja, notranja trgovina - zastopstvo
zaključna gradbena dela

TEPPSA d.o.o.
Heroja Vrunča 8, Slovenj Gradec
Tel. 0602 - 44-065

novo obliko financiranja razviti tekmovalni duh med šolama. Glede na gospodarsko in politično situacijo mora postati bolj za znanje na OŠ imperativ!

Torej - odvisno je od učitelja tehnične vzgoje in vodstva šole, da opredelijo in upoštevajo sredstva, ki jih ima občina za ta namen.

Tako bi z angažiranjem zunanjih mentorjev zagotovili kvaliteto, pestrost krožkov in tudi angažirali mlade strokovnjake.

V letošnjem letu bo ZOTK-a organizirala še seminarje - kako se pripravijo teme. Seminarji naj bi bili brezplačni in bodo v začetku šolskega leta 1992/93 za učitelje tehnične vzgoje.

Novost na področju širjenja tehnične kulture je, da bo povdarek na temi "Iz učenceve domače delavnice". S to temo se želi obuditi predvsem domačo obrt in predvsem prikazati ustvarjalnost mladih v prostem času - tisto, kar otrok sam naredi doma!

Pa še nekaj je predvideno: potujoče razstave, ki bi bile v določenem kraju nekaj dni. Na ta način bi prikazali fotografije, izdelke, delo pri tehnični vzgoji osnovnošolskih otrok kot tudi vrtecev.

Koroški mladi tehniki upajo na razumevanje vlad koroških občin, da jim bo omogočen enoten - ekipni nastop na teh srečanjih.

In na koncu še nekaj: predlagamo in dajemo pobudo, da kdo za razvoj drobne obrti odpre na Koroškem specializirano trgovino z materialom za tehnično vzgojo. Tu bi predvsem lahko nabavljali komplete "Lesko", "Dobro jutro elektronika", raketne motorčke, FISCHER komplete, letvice, lepila, Robo-roko in podobne potrebščine za mlade tehnike.

M. Paškvan

**koroški
radio
slovenj gradec**

UKV 97,2 IN 88,9 MHz STEREO

Čistilni servis PRIMOŽ PUŠNIK

Čistimo vse talne obloge: preproge, tapisone, itisone, vinas, kamen..., ter jih zaščitimo s kvalitetnimi premazi. Čistimo tudi stekla, strešne kupole, sedežne garniture ter drugo stanovanjsko opremo. Čiščenje z ekološkimi čistili DIAMOND.

Pokličite nas na tel.: 41-731.

Z DIAMONDOM do zdravja!

MERX
TURISTIČNO GOSTINSKO PODJETJE
KOŠENJAK DRAVOGRAD

vas vabi,
da ob dobri kapljici in prijazni postrežbi poizkusite jedi v naših lokalih:
**HOTEL KOŠENJAK
DRAVOGRAD**

RESTAVRACIJA NA KLANCU (KAJZER)
v trgu Dravograda

RESTAVRACIJA VIČ
na mejnem prehodu Vič

Posebej vam **PRIPOROČAMO PLOŠČO KOŠENJAK** za 2 osebi (6 različnih zrezkov, pomfri, zelenjavna priloga) po ceni 700 SLT.
Vabljeni!

**PROIZVODNO IN
TRGOVSKO PODJETJE
PREVALJE**

Trgovina z gradbenim materialom – Na Fari Prevalje –
PRI CERKVI
Tel.: (0602) 33-001, 33-002

POSEBNA PONUDBA!

PARKETI - KLASIČNI IN LAMELNI

**POCINKANE CEVI - UVOZ AVSTRIJA PO IZREDNO
UGODNI CENI**

ALU PLOČEVINA

**ELEKTRO, VODOVODNI IN TOPLOVODNI IN-
STALACIJSKI MATERIAL**

STAVBNO POHIŠTVO

**BREZ POPUSTOV SMO NAJCENEJŠI.
MOŽNOST NAKUPA NA 3 ČEKE, ZA TAKOJŠNJE
PLAČILO 5 % POPUSTA.**

Mariborska 8,
Rادلje ob Dravi
Tel: 0602 71-361
Fax: 0602 71-823

**SE PRIPOROČA ZA OBISK V SVOJIH
GOSTINSKIH ENOTAH:**

- **HOTELU KOZJAK V RADLJAH**
- **KOLODVORSKI RESTAVRACIJI V PODVELKI**
- **GOSTIŠČU MARČIČ V SLOVENJ GRADCU**
- **RESTAVRACIJI V VUZENICI**
- **GOSTIŠČU RIBNICA NA POHORJU**
- **SLAŠČIČARNI V RADLJAH**

V VSEH GOSTINSKIH ENOTAH BOSTE LAHKO IZ-
BIRALI MED BOGATO PONUDBO JEDI IN PIJAČ.

POIZKUSITE!

Slovenj Gradec,
Stari trg 304
Tel.: 0602 - 44-185,
42-051, 41-144

**V mesecu aprilu 1992 v prodajalni Nove Opreme
popusti za gotovinska plačila:**

**15 % pri nakupu sedežnih garnitur SATURN, BAR-
BARA, KOPA, LARA, PARTNER, LUCIJA in
ANDREJA**

**15 % pri nakupu sedežnih garnitur IRIS, trosed;
TULIPAN, vzmetnic in ležišč**

15 % pri nakupu sedežnih garnitur v usnju

**Vsak dan od 9. do 16. ure, ob sobotah od 8. do
13. ure.**

Naročilnica

Naročam časopis PREPIH

Ime in priimek _____

Kraj in poštna št. _____

Naslov _____

Podpis _____

Naročilnico pošljite na naslov: Uredništvi Prepiha, 62390 Ravne na Koroškem, Čečovje 5.

Naročnino bomo obračunavali trimesečno vnaprej.

Naročilnica velja za leto 1992 in do preklica.

mali oglasi

PRODAM novi levi žaromet za R 18. Tel.: 22-115.

STAREJŠE dvosobno stanovanje v Mežici (etažno, ogrevano ter z vrtom), zamenjam za manjše v Slov. Gradcu. Tel.: 35-050.

KRIŽANKA

dežurstva

DEŽURNI ZDRAVNIKI

Ravne na Koroškem (tel. 21-211): za oba dežurna okoliša. (Ravne – Prevalje in Mežica – Črna) je dežurstvo urejeno ponoči, ob koncu tedna pa od sobote, od 13. ure, do ponedeljka, do 6. ure.

Slovenj Gradec (tel. 41-031, int. 417): dežurstvo je urejeno vsak dan ponoči, ob koncu tedna pa od sobote, od 14.30, do ponedeljka, do 7. ure.

Dravograd (tel.: 83-351): dežurstvo je urejeno ves teden ponoči, ob koncu tedna pa od sobote od 13. ure, do ponedeljka do 7. ure.

Radlje ob Dravi (tel.: 71-121): dežurstvo je urejeno vsak dan ponoči, ob koncu tedna pa od sobote od 14. ure, do ponedeljka do 7. ure.

VETERINARSKÉ POSTAJE

Telefonske številke veterinarskih postaj (informacije o dežurnih veterinarjih so stalne):
Dravograd: **85-079**, Radlje ob Dravi: **71-167**, Slovenj Gradec: **41-187**, Prevalje: **31-340**.

LEKARNE

Ravne na Koroškem (tel. 22-292): ob delavnikih je lekarna dežurna od 20. do 22. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. in od 16. do 22. ure.

Slovenj Gradec (tel. 41-112): ob delavnikih je lekarna dežurna od 19.30 do 21.30, ob nedeljah in praznikih pa od 8.30 do 11. in od 16. ure do 21.30.

Radlje ob Dravi (tel. 71-115): ob delavnikih je lekarna dežurna od 20. do 22. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. in od 18. do 22. ure.

PREPIH VAŠ ČASOPIS!

SEM. SIMBOL ZA IRAN	PKENSKA NAVOJ-NICA	NORV. MORSKI RAK	IND. RASTLINA	KEM. SIMBOL ZA JOD	TRAV. ZDRAVIL. RASTLINA	SLOV. SLIKAR. MAKSIM	IME PISATELJA HUDALISA	SLOV. SODOBNI SLOV. LITERAT.	ANDREJ UJOVAK
FRITOK VOLGE PRI GORKIJU				CISTO-KRVEN IVAN LAH					
			ENCIMSKI NAZIRANJE DOD. NAŠI VRTNINA						IME MLADIN. PISATEL. PEROCI
DRESERKA ŽIVALI V CIRKUSU	PAVEL KUNAVER KRALJ ŽIVALI			IME SLIKARJA PEČKA OKRAS					
LOSTAVIL F. NOVAK	IME FILM. IGRALKE MARKOVIČ	PRIP. EVROPE. NARODA	MILOST (TUR) KLICNA POMOC	KOLMAN LOJZE V SUNKI	STROKOV. ZA ATO-MISTIKO			NASJLNI DRŽAV. PREVRAJ	MAKARSKA PRIPAD-NICA AZU. NARODA
IME SLOV. IGRALKE KACJAN			IMEČKO VOZILO DEL TELISA					OSEBNI ZAIMEK	IVAN KRILOV
RUSKI PESNIK MIHAIL 1814-1881								ANDREJ KOKOT ADAM BOHORIC	MES-NATA BULA
DEN OD APD-STOLOV JUDA...								SNOV ZA DISAV-LJENJE	
OSEBNI ZAIMEK		MOCVIRJE V AFRIKI TURSKJ VELIKASI						ULICNA ZAGRADA GOROVJE V AFRIKI	
PRVA ŽENSKA			HUNSKI POSLAVAR EVA RAS					GORA NAD BOKO KOTORSKO	KAJE TAN KOVIC
SLOV. ZOOFI-TOLOG IVAN...				NORV. NAZIV ZA SMUCI				KONEDI-JANTOV-STVO	
JAVOR (LAT)				NASELJE NA ATOLU FIALOELAP				OPREM-LJEN S KRILI	

TOVARNA MERIL
POSLOVNI INŽENIRING, d.o.o.
SLOVENJ GRADEC

Francetova 16
telefon: (0602) 341-231

Na novo odprta prodajalna v prostorih Tovarne meril in Poslovni inženiring (odprta v času od 7. - 15. ure)

Iz svojega obsežnega rednega programa nudimo:

- **galanterijski program** (kuhinske deske, kopalniške sete, pohištvene elemente, gozdarske mere, lesene metre in libele)

- **merilni program** (libele, metre, kotnike in precizna merila; pomična merila)

- **šolski in pisarniški domači in uvožen program** (trikoti, ravnila, tehnični svinčniki, kemični svinčniki, flumastri, keramič peni in kalkulatorji)

Iz dodatnega programa vam nudimo:

AKUSTIKO

- TV aparati, radio aparati, video rekorderji, tekstil in razni tehnični artikli

Kot posebno in po zelo ugodnih cenah nudimo **trenerke** (moške, ženske in otroške).

OBIŠČITE NAS, ZADOVOLJNI BOSTE!

Bogato založene poslovalnice v SLOVENJ GRADCU vam nudijo širok izbor blaga po najugodnejših cenah. To so: **Obtservis, Ideal, Šport, Konfekcija čevlji, Ciciban, Elegance, Vesna, Biserka in Samopostrežna**

DISKONT prodaja blago z 10 % popustom

GRADBENI SERVIS - popolna ponudba gradbenega materiala

SAMOPOSTREŽNA ŠMARTNO - najbogatejša izbira blaga v Šmartnem

MARKET Blagovnica Mislinja - trgovina, ki z zalogo presega vašo pričakovanja.

ŽELEZNINAR Mislinja - gradbeno, tehnično železninarski oddelek

RESTAVRACIJA MISLINJA - nudi najboljše in okusno pripravljene jedi po najnižjih cenah.

ZILA DANES - ZA VAS BOLJŠI JUTRI

62380 slovenj gradec
glavni trg 43
telefon uprava: 0602/41-208
telefon direktor: 0602/41-039
telefax: 0602/43-179
telefon hc: 0602/42-295

**KOMPAS HOTELI
SLOVENJ GRADEC**

*SE PRIPOROČAJTO ZA OBISK
V SVOJIH POSLOVNIH ENOTAH*

*HOTEL KOMPAS
HOTEL POHORJE
GOSTILNA DOM
PIZZERIJA TURIST*

*IZBIRALI BOSTE LAHKO MED BOGATO
PONUDBO JEDI IN PIJAČ.*

VELEBLAGOVNICA

nama

RAVNE, d.o.o.

Veleblagovnica "NAMA" Ravne Vam je za spomladanske nakupe pripravila pri nakupu z gotovino naslednje popuste:

- za oblačila in obutev za pomlad in poletje - **10 do 20 %**
- za zlat nakit - **15 %**
- za kuhinje - **35 %**
- za spalnice, regale in sedežne garniture - **od 20 do 30 %**
- za keramične ploščice in pipe - **10 %**

KDOR IŠČE, TA NAJDE – V NAMI!

Racionalles

d.o.o. SLOVENJ GRADEC

VEDNO NAJCENEJE

- OKNA - POLKNA - ROLETE
- VRATA FURNIRANA
- GARAŽNA IN VHODNA VRATA
- FURNIRANE STENSKO OBLOGE
- PARKETI VSEH VRST
- LADIJSKI POD IN MASIVNE OBLOGE
- OSTREŠJA VSEH VRST
- TEGOLA »CANADESE« IN »BRAMAC«
- VSE VRSTE REZANEGA LESA

**ZA
GRADITELJE**

**ZA
GRADITELJE**

ČE SE DOBRO KUPI, JE ŽIVLJENJE LEPŠE!

KLIČITE - PRIDITE - ODPELJITE

INFORMACIJE: TEL. 0602 41-160, 41-941, FAX. 41-063

KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

Zavarovalnica Triglav

POSLOVNA ENOTA
KOROŠKA

Slovenj Gradec
Voranečev trg 2
Tel.: (0602) 41-842,
41-843

PREDSTAVNIŠTVI:

Ravne na Kor.: 23-759
Radlje ob Dravi: 73-025

RENAULT

AS AVTOSERVIS

ZASTAVA

ŠKODA

Volkswagen Group

Oficiální sponsor
XXV. letních olympijských her

VAM NUDI:

SLOVENJ GRADEC p.o.

KIDRIČEVA 4, 62380 SLOVENJ GRADEC
TEL.: 0602/41-002, 41-491, FAX.: 41-489

- Prodaja vozil iz programa renault in škoda
- Prodaja rezervnih delov za renault, škodo in zastavo
- Garancijska popravila za renault, škodo in zastavo
- Tehnične preglede, registracijo vseh motornih vozil ter izdajo in montažo novih registrskih tablic
- Avtokleparska, ličarska dela in antikorozivna zaščita za vsa motorna vozila

POPUST!

**PRI NAKUPU VOZIL IZ PROGRAMA
RENAULT, KOLIČINE OMEJENE**

PREPIH

Od javnosti odvisen časopis.

Izdaja ČZP »VORANC« d.o.o. Ravne na Koroškem. Direktor: Niko R. Kolar.

Glavni in odgovorni urednik Vojko Močnik. Naslov uredništva:
Ravne na Koroškem, Čečovje 5, tel. št.: (0602) 22-999.

Tiska Grafika Prevalje. Na osnovi mnenja Republiškega sekretariata za informiranje št. 23/105-92 šteje časopis med proizvode iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 %.

Nenaročenih tekstov in fotografij ne vračamo.